

**MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL ÇALGI ÇALIŞMA
ALİŞKANLIKLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ: DOĞU ANADOLU
ÖRNEĞİ**

Alkan Kadir AKA

Yüksek Lisans Tezi

Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı

2019

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL ÇALGI
ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ: DOĞU ANADOLU ÖRNEĞİ**

(Analysis of Music Education Students Individual Instrumental Practice Habits in Terms of
Different Variables: Case of Eastern Anatolia)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alkan Kadir AKA

Danışman: Doç. Dr. Ahmet FEYZİ

Erzurum
Ağustos 2019

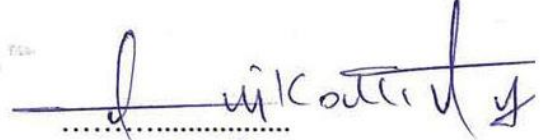
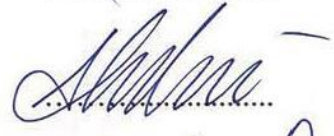
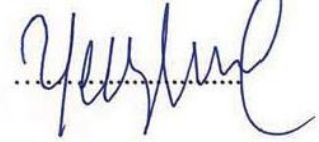
KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Alkan Kadir AKA tarafından hazırlanan “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Doğu Anadolu Örneği” başlıklı çalışması 01 / 08 / 2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ
Atatürk Üniversitesi

Danışman: Doç. Dr. Ahmet FEYZİ
Atatürk Üniversitesi

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yavuz Selim KAFKASYALI
Kafkas Üniversitesi

.....

.....

.....

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

29 Ağustos 2019

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Doğu Anadolu Örneği” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

01. / 08 / 2019

Alkan Kadir AKA

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Araştırma sürecinde hiçbir konuda desteğini esirgemeyen danışmanım Doç. Dr. Ahmet FEYZİ'ye, verilerin analizi sürecinde tecrübesinden faydalandığım Dr. Öğr. Üyesi Ersin TÜRE'ye, Jüri Başkanım Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ'a, Jüri üyesi Doç. Dr. Yavuz Selim KAFKASYALI'ya ve her zaman yanımda olup hiçbir konuda desteğini esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Alkan Kadir AKA

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL ÇALGI ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: DOĞU ANADOLU ÖRNEĞİ

Alkan Kadir AKA

Ağustos 2019, 67 Sayfa

Amaç: Bu çalışmanın amacı müzik öğretmeni adaylarının sahip olduğu çalgı çalışma alışkanlığını düzenleyen değişkenlerin, kendi aralarında ve çalışma alışkanlığı ile olan ilişki düzeyini ve öğretmen adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlığında en çok hangi değişkenlerin etkili olduğunu belirlemektir. Dolayısıyla bu çalışmadan elde edilen verilerle müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının olup olmadığı belirlenen değişkenlerle tahmin edilebilir hale gelmesidir.

Yöntem: Bu araştırmada tarama modelleri türlerinden genel tarama modeli ve ilişkisel tarama modelinin birlikte kullanılması düşünülmüştür. Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ile bu alışkanlığı düzenleyen değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ise ilişkisel tarama modelinin kullanılması planlanmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye’deki eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Bu evrenden belirlenen örneklem ise Doğu Anadolu bölgesindeki eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarıdır.

Bulgular: Yapılan kümeleme analizi sonucunda, çalışma alışkanlığı puanlarına göre yüksek puan alan 276 öğretmen adayı bir grup, düşük puan alan 162 öğretmen adayı ise bir grup oluşturmuştur. Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı puanı yüksek olan öğretmen adaylarının bulunduğu grubun ortalama puanı 74,58 iken Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı puanı düşük olan öğretmen adaylarının bulunduğu grubun ortalama puanı ise 52,93 olduğu belirlenmiştir. Lojistik regresyonun bağımsız değişkenlerini belirlemek için bağımsız örneklemelerde T-testi ve ANOVA analizi gerçekleştirilerek anlamlı ve anlamsız değişkenler tespit edilmiştir.

Sonuç: Çalgısında ilerlemek için çalışan, çalgısına okuldan sonra çalışan, çalgısını kendi isteği ile tercih etmiş olan, 1. Sınıfta öğrenim gören ve günlük çalgı çalışma süresi 5 saatin üzerinde olan Öğretmen adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının yüksek olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, çalgı eğitimi, bireysel çalgı, çalgı çalışma alışkanlıkları

ABSTRACT

A STUDY ON INSTRUMENTAL PRACTICE HABITS OF MUSIC EDUCATION STUDENTS IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES: A CASE STUDY OF EASTERN ANATOLIA

Alkan Kadir AKA

August 2019, 67 Pages

Purpose: The aim of this study was to determine the variables influencing the musical instrument practice habits of the prospective music teachers, inter-relationships between those variables and the relationship between them and practise habits, and to identify the variables that are most influential on individual instrumental practice habits of candidate teachers. Therefore, through the data obtained from this study, and the variables identified, it is expected to make it possible to predict whether the music teacher candidates have individual instrumental practice habits or not.

Method: In this research, general screening model and relational screening model was used together. In order to determine the relationship between individual instrumental practice habits and the variables that influence them, it was planned to use relational screening model. Candidate teachers studying in Music Education Departments in Turkey constituted the research population and the sample selected from this population consisted of candidate teachers studying music education within the music departments in Eastern Anatolia.

Findings: As a result of the clustering analysis, 276 candidate teachers scored high according to the study habit scores, and 162 pre-service teachers scored low are placed into two different groups. While the average score of the group of candidate teachers with higher scores was 74.58, the average score of the group of pre-service teachers with lower scores was 52.93. In order to determine the independent variables of logistic regression, significant and insignificant variables were determined by performing independent samples T-test and ANOVA.

Result: It can be said that candidate teachers' individual instrumental practice habits are higher for 1st graders who practice after school in order to develop their instrumental skills, who have chosen their instrument voluntarily, whose daily practicing time is over 5 hours.

Keywords: Music education, Instrument education, Individual instrument, Instrumental practice habits,

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Problem Durumu	3
Araştırmanın Amacı.....	3
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi.....	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	5
Müzik Eğitiminin Tanımı ve Türleri	5
Müzik eğitimi.....	5
Müzik eğitimi türleri.....	5
Türkiye’de Lisans Düzeyinde Müzik Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Kurumları	7
Konservatuvar:.....	7
Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü:.....	7
Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı:	7
Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Uygulanan Eğitim Programı	8
Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Sunulan Dersler	8
Müzik konu alanına ait dersler	8
a. Bilişsel alan dersleri:	8
b. Devinişsel alan dersleri:.....	8
c. Duyuşsal alan dersleri:	8
Çalgı Eğitimi.....	8
Çalgı Çalışma Yöntem ve Teknikleri	10
Çalgı çalışma süreci	10

Çalgı çalışma aşamaları	11
a. Oluşturma aşaması:	11
b. Yorumlama Aşaması:	11
c. Seslendirme Aşaması:	11
İlgili Araştırmalar	12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	19
Yöntem	19
Araştırma Yöntemi ve Modeli	19
Evren ve Örneklem	20
Veri Toplama Teknikleri/Araçları	20
Süreç	20
Veri Analizi	21
Araştırmacı Rolü.....	22
Geçerlik ve Güvenirlik	23
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	24
Bulgular	24
Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Çalışma Alışkanlığını Düzenleyen Değişkenlere İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	24
Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Çalışma Alışkanlığı Düzeylerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	29
Öğretmen Adaylarının BÇÇA'ya ilişkin yönelimlerini Düzenleyen Değişkenlerin Düzenleme Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bulgular	39
BEŞİNCİ BÖLÜM	47
Sonuç ve Öneriler	47
Öneriler.....	48
KAYNAKÇA	48
ÖZGEÇMİŞ.....	55

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	24
Tablo 2. Katılımcıların Medeni Hal Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	24
Tablo 3. Katılımcıların Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	24
Tablo 4. Katılımcıların Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	25
Tablo 5. Katılımcıların Günlük Ortalama Çalgı Çalışma Süresi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	25
Tablo 6. Katılımcıların Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri ...	26
Tablo 7. Katılımcıların Kaldığı Yer Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	26
Tablo 8. Katılımcıların İş Yapma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	26
Tablo 9. Katılımcıların Okul Harici Ücret Karşılığında Müzik Yapma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	27
Tablo 10. Katılımcıların Çalgı Çalışılan Mekân Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	27
Tablo 11. Katılımcıların Çalgı Çalışma Nedeni Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	27
Tablo 12. Katılımcıların Daha Önce Herhangi Bir Yükseköğretim Kurumunda Öğrenim Görme Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	28
Tablo 13. Katılımcıların Bölümü Kendi İsteği İle Tercih Etme Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	28
Tablo 14. Katılımcıların Çalgıyı Kendi İsteği İle Tercih Etme Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	28
Tablo 15. Katılımcıların Çalgı Çalışma Zaman Dilimi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri	29
Tablo 16. Katılımcıların Ders Hocasının Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri ..	29
Tablo 17. Katılımcıların Çalışma Alışkanlık Düzeyleri	29
Tablo 18. Katılımcıların Kümeleme Analizi Sonucu Çalışma Alışkanlıkları Durumu	30
Tablo 19. BÇÇA Üzerinde Anlamlı ve Anlamsız Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (T - Testi)	31
Tablo 20. BÇÇA Üzerinde Anlamlı Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (T Testi)	32
Tablo 21. BÇÇA Üzerinde Anlamsız Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (T Testi)	34
Tablo 22. BÇÇA Üzerinde Anlamlı ve Anlamsız Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (ANOVA)	35
Tablo 23. BÇÇA Üzerinde Anlamlı Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (ANOVA)	36

Tablo 24. BÇÇA Üzerinde Anlamsız Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (ANOVA)	38
Tablo 25. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Lojistik Regresyon Analizi Sonucunda Elde Edilen İlk Sınıflandırma Durumu.....	40
Tablo 26. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Lojistik Regresyon Analizi Sonucunda Elde Edilen Model Katsayılarına İlişkin Omnibus Testi	40
Tablo 27. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Lojistik Regresyon Analizine Ait Hosmer ve Lemeshow Testi Sonucu	41
Tablo 28. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Lojistik Regresyon Analizinde Amaçlanan Modelin Özeti.....	41
Tablo 29. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Lojistik Regresyon Analizine Ait Regresyon Modeli Sonucunda Elde Edilen Sınıflandırma Yüzdeleri	42
Tablo 30. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla yapılan Lojistik Regresyon Sonucu Üretilen Modelde Yer Alan Değişkenlerin Katsayı Tahminleri	43

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

BÇÇA : Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Müzik eğitimi, bireyde müzikal anlamda istenilen yönde davranış değişikliği oluşturma süreci olarak tanımlanabilir. Ülkemizde müzik eğitimi ilköğretim aşamasından başlayarak lisans düzeyine kadar örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilmektedir.

Müzik eğitiminin üç türde incelendiği ve bu türlerin genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Nitekim genel müzik eğitimi, okul öncesi ve ilköğretim sınıflarından başlayarak zorunlu eğitim süresi boyunca her öğrenciye verilen Temel ve genel müzik eğitimi olarak tanımlamak mümkündür. Özengen müzik eğitiminin tanımını ise bireylerin müziğe ilgi, sevgi ve kendi istekleri doğrultusunda genel müzik eğitiminden ayrı olarak sınıflanan bir eğitim türü olarak ele almak mümkündür. Mesleki müzik eğitimi ise kişiye istihdam oluşturmak ve hayatını idame ettireceği şekilde daha kapsamlı olarak verilen müzik eğitimi olarak tanımlamak mümkündür.

Mesleki müzik eğitimi ülkemizde, güzel sanatlar liseleri, konservatuvar, güzel sanatlar fakültesi müzik bölümleri ve eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında verilmektedir. Bu kurumlarda müzikal açıdan uzman olmayı ve mesleki tercihinin müzik alanında yapmayı hedefleyen bireylere geniş ve kapsamlı müzik eğitiminin verildiği söylenebilir.

Mesleki müzik eğitimi veren kurumların içerisinde yer alan eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dallarında verilen müzik eğitimi, güzel sanatlar fakültesi müzik bölümü ve konservatuvarlardan farklı olarak, müzik öğretmeni yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Mesleki müzik eğitimi kurumlarının hepsinde ortak olan temel derslerden birisi bireysel çalgı eğitimidir ki gerek lise gerekse yükseköğretimde mesleki müzik eğitimi alan her birey ilgi ve istekleri doğrultusunda bir çalgıya ait eğitim almaktadır. Bu bağlamda diğer mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda olduğu gibi eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dallarında da çalgı eğitimi derslerinin verildiği görülmektedir. Bu derslerde ana iki unsur dikkati çekmektedir ki bunlar bir çalgının öğretiminde üzerinde durulması gereken en önemli etkenler olarak ele alınmaktadır. Bunlar motivasyon ve teknik bilgidir. Çalgı eğitim sürecinin doğrudan etkileyen bu iki etken dışında kalan cinsiyet, sosyo-kültürel durum, sosyo-ekonomik durum, çalışma alışkanlığı vb. etkenler de bu süreci doğrudan etkileyen faktörler arasında

sayılmaktadır. Kuşkusuz bu sürecin teknik tarafında kalan ve süreç açısından öğrencinin kendi kontrolü içerisinde yönetebildiği en önemli süreç çalışma alışkanlığıdır. Ders dışı etkinlikler arasında kalan bu alışkanlığın doğrudan çalgı çalma becerisini etkilediği birçok araştırma ile ortaya konmuştur.

Öğrencinin ders esnasında öğrendiği yeni bilgileri, ders dışında belirli bir program ile tekrar etmesi ve bir sonraki derse hazırlıklı gelmesinin, çalgı eğitimi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. “Belirli bir çalgı çalışma alışkanlığına sahip olmayan öğrencilerin çalgı eğitiminde başarı elde edemeyeceği, bununla birlikte çalgı çalışma alışkanlığı edinmiş bireylerin çalgı eğitiminde başarılı olacağını” yapılan birçok araştırmanın sonucundan yola çıkılarak söylemek mümkündür. Öğrencilerin öğrenim gördükleri süre içerisinde ve daha sonraki hayatlarında müzikal olarak donanımlı müzik öğretmeni olmaları açısından çalgı çalışma alışkanlığı kazanmasının büyük öneme haiz olduğu söylenebilir.

Çalgı çalışma alışkanlığının öneminden yola çıkılarak, öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlığının hangi düzeyde olduğu belirlenip, çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin neden yüksek veya düşük olduğunun, alışkanlık düzeylerini düzenleyen durumların neler olduğunun tespit edilmesi gerektiği de bu bağlamda büyük önem arz etmektedir.

Çalgı eğitimi kapsamında teknik açıdan yapılan çalışmalara bakıldığında:

Öğrenciler açısından genelde hatalı kısmı tekrarlarla düzeltmenin, çalışılan eserin zihinden tekrar edilmesinin, çalgı eğitimi açısından önemli olduğunu görmekteyiz. Aynı çalışmalarda öğrencilerin çalgı çalışırken bir kısmının eserdeki nüanslara uyup bir kısmının uymadığı, bir kısmının çalışılacak eseri deşifre ederek ağır tempoda başladığı, bir kısmının ise tempoya hiç uymadığı görülmektedir. Bu çalışmalarda öğrencilerin teknik açıdan mezun olduğu okulların, cinsiyetlerinin ve bireysel çalgılarının farklılık göstermediği göze çarpmaktadır (Babacan, 2014; Özkeleş, 2014; Özmenteş, 2013).

Çalgı çalışma sürecinde motivasyon, şüphesiz önemli bir diğer etkidir. Çalgı eğitiminde motivasyon ile ilgili çalışmalara bakıldığında öğrencinin çalışma ortamının sessiz, sakin, aydınlık ve akustik açıdan elverişli olması çalgı çalışma motivasyonunu olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Motivasyon dışında; çalgı öğretmeni, çalgının isteyerek seçilmesi, öğretim elemanının cinsiyeti gibi değişkenlerin öğrenciden öğrenciye farklılık gösterdiği, anne baba eğitim durumu, ailede müzik ile uğraşan kimsenin olup olmaması ve öğrencilerin mezun oldukları okul durumu değişkenlerinin farklılık göstermediği görülmektedir (Erdem, 2013; Kılınç, 2017; Konakçı, 2010; Özmenteş, 2004).

Çalgı eğitimi sürecinde öğrencinin motivasyon ve teknik kullanımı kadar öğrencinin derse tutumu da önemli bir yer almaktadır. Çalgı çalışma tutumları ile ilgili çalışmalara bakıldığında, öğrencinin cinsiyeti ve öğretim elemanı gibi değişkenler tutum açısından farklılık göstermezken, öğrencilerin okudukları okullar ve çalışma süreleri ders tutumlarını etkilemiştir. Ayrıca çalışmaların geneline bakıldığında öğrencinin bireysel çalgısı çalışma tutumunu kimi çalışmada etkilemiş kimi çalışmada etkilememiştir. (Gergin, 2010; Konakçı, 2010; Özmenteş, 2009).

Bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının incelendiği çalışmalara bakıldığında, araştırmacıların birçoğunun aynı ölçeği uyguladığı ve çalışmalarda kullanılan kişisel bilgi formları oluşturulurken kullanılan değişkenlerinde birbirine benzerlik gösterdiği, ancak araştırmaların sonucunda, kullanılan değişkenlerin birçok çalışmada farklılık gösterdiği görülmektedir. Bazı araştırmalara göre öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarına bakıldığında; yaş, mezun olduğu okul, günlük çalışma saati ve bireysel çalgı gibi değişkenler anlamlı farklılıklar gösterirken, bu konudaki diğer araştırmalarda yaş, mezun olduğu okul, günlük çalışma saati ve çalgı gibi değişkenler anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Problem Durumu

Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıkları, hem bireysel çalgı öğrenme süreçlerini hem de mesleğe başladığında sürdüreceği çalgı öğretimini de etkileyecektir. Çünkü bireysel çalgı öğretmenleri teknik ve müzikal bilgiler vermenin yanında öğrencilere çalgı öğrenimine ilişkin kazanımları nasıl kazanabileceklerine ilişkin deneyimlerini de paylaşmaktadırlar. Bu nedenle müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıklarının hem kendi bireysel çalgısını icra etme hem de öğretmenlik süreçlerinin niteliğini ve verimi etkileyeceği söylenebilir. Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıklarının ve bu alışkanlıklarını düzenleyen değişkenlerin arasındaki ilişkinin belirlenmesi ise hem çalgı başarılarında hem de öğretmenlik mesleğinde çalgı kullanımı bağlamında büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda araştırma problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur:

Müzik öğretmeni adaylarının sahip olduğu çalgı çalışma alışkanlığını düzenleyen değişkenlerin, kendi aralarında ve çalışma alışkanlığı ile olan ilişki düzeyi nedir?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı; Müzik öğretmeni adaylarının sahip olduğu çalgı çalışma alışkanlığını düzenleyen değişkenlerin, kendi aralarında ve çalışma alışkanlığı ile olan ilişki

düzeyini ve öğretmen adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlığında en çok hangi değişkenlerin etkili olduğunu belirlemektir. Dolayısıyla bu çalışmadan elde edilen verilerle müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının olup olmadığı belirlenen değişkenlerle tahmin edilebilir hale gelmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın genel amacı doğrultusunda aşağıda verilen alt problemlere ilişkin yanıtlar aranacaktır.

1. Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlığını düzenleyen değişkenler nelerdir?
2. Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlığı düzeyleri nedir?
3. Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlığını düzenleyen anlamlı değişkenler nelerdir?
4. Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlığını düzenleyen anlamlı değişkenlerin çalışma alışkanlıklarını düzenleme düzeyleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Bir çalgının öğrenme sürecinde, çalgı çalışma alışkanlıkları bu sürecin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Bireyin çalgı çalışma alışkanlığı, çalgıyı öğrenme ve çalgı çalışma zamanının etkili kullanılmasında önemli bir faktördür. Bu bağlamda; bireysel çalgı çalışmalarının verimli ve nitelikli gerçekleştirilmesi için müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıkları düzeylerinin belirlenmesi ve çalgı çalışma alışkanlıklarının düzenleyen değişkenler ile bu değişkenlerin düzenleme düzeylerinin belirlenmesi de önemlidir.

Bireysel çalgı alanında çalışma alışkanlıkları ile ilgili araştırmalarda, ya alışkanlık düzeyi ya da çalgı çalışmayı etkileyen faktörler ele alınmış, dolayısıyla düzeye göre faktörler bir arada ele alınmamıştır. Konu ile benzer yapılan birçok çalışmada kullanılan değişkenlerin birçoğunda da zıt yönde sonuçlar ortaya çıkmıştır. Yapılacak çalışmada öğrencinin çalışma alışkanlıklarını düzenleyen değişkenler ile bu değişkenlerin düzenleme düzeyleri belirleneceğinden çalışma bu alanda ilk olma özelliği taşımaktadır. Ayrıca bu alışkanlıkları düzenleyen değişkenlerin kendi aralarındaki ve alışkanlığın kendisiyle olan bağlantılarının ortaya konmasının bütünsel bir bakış açısı sağlayacağı düşünülmektedir. bu bakış açısıyla başarı getirecek bir değişken düzeni sağlanabileceği ve çalışma alışkanlığının bu düzenleme ile daha da üst seviyelere taşınabileceği düşüncesi bu araştırmanın önemini daha da kuvvetlendirmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Müzik Eğitiminin Tanımı ve Türleri

Müzik eğitimi.

Sanat eğitimi çeşitli kollara ayrılır ve en önemli kollarından biride müzik eğitimidir (Uçan, 2005, s. 28). Sanat eğitiminin büyük bir kısmını kapsayan müzik eğitiminin tanımına bakarsak; Bireyin müzikal davranışlarını belirli bir amaç ile geliştirme, değişiklik oluşturma ve yeni müziksel davranışlar kazandırma sürecidir (Uçan, 2005, s. 30).

Müzik eğitiminin sanat eğitimi dalları içerisinde müzikal davranış kazandırma açısından diğer dallardan ayrıldığını görmemiz mümkündür. Müzik eğitimi bireyde istendik müzikal davranışlar oluşturma süreci olmasının yanı sıra, bireyin sosyal iletişim becerilerini de geliştirmesine katkı sağladığı da söylenebilir. Nitekim, Uslu (2012)'nin belirttiği üzere; Bireyin müzikal çevresi ile paylaşımı iletişimi ve etkileşiminin müzik eğitimi yoluyla artırılması amaçlanmaktadır (s.580).

Müzik eğitiminin kendi içerisinde boyutlara ayrıldığı görülmektedir; Bilen (1995)'e göre bu alanları; Ses eğitimi, müzik beğeni eğitimi, müziksel işitme eğitimi ve yaratıcılık eğitimi müzik eğitimi boyutları olarak ele alabiliriz (s.14).

Müzik ile uğraşan herkesin az çok müzik eğitimi ile ilişkisi olur (Yener, 2009, s. 3). Bir alanla ilgileniliyorsa o alanla ilgi olan her öğrenme o alanın eğitimi ile ilgilidir. Dolayısıyla bir kişi müziğin herhangi bir boyutuyla ilgiliyse müzik eğitimi sürecinin içinde olduğu söylenebilir. Hancıoğlu (2010)'na göre; Bireyler anne karnındayken duyuş yeteneğine sahip olurlar. Bu yeteneğin gelişmesi müzik eğitimine bağlıdır. Dolayısıyla müzik eğitimi bireyin olgunlaşma sürecinde büyük bir yer kaplar (s.1). Bu çerçevede; Müzik eğitimi süreci doğumdan önce başlayan bir süreç olup duyuş yeteneğinin gelişmesi müzik eğitimi ile şekillenip müzikal olgunlaşma sağladığı söylenebilir.

Müzik eğitimi türleri.

Müzik eğitimi türleri genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi olarak üçe ayrılır (Uçan, 2005, s. 30). Bu türleri kısaca tanımlamak gerekirse;

Genel Müzik Eğitimi: İlköğretim okul öncesi sınıflarından başlayıp, zorunlu eğitim sürecinde belirli bir müfredat ile müzikal kültürlenme ve müziğin temel bilgilerinin öğretilmesi amacı ile verilen eğitimidir (Oktay, 2010, s. 11). Bu tanımdan yola çıkılarak müziğe yeteneği olsun olmasın, müfredata göre ilköğretim sürecinde herkese müzik eğitimi verildiği söylenebilir.

Özengen Müzik Eğitimi: Müziğe karşı özel sevgi besleyen ve genel bilgiye sahip genel müzik eğitiminden ayrı olarak verilen müzik eğitimi türüdür (Buzduğu, 2010, s. 6). Bireyin müzikal hobileri doğrultusunda belirli bir müfredata gerek duyulmadan kendi imkânları ile aldığı müzik eğitimidir.

Mesleki Müzik Eğitimi: Müzikle alakalı çalışma alanları veya meslek gruplarının gereksinimi olan müzikal alışkanlıklar, müzikal bilgi, müzikal beceri ve müzikal anlayışlar kazandırmayı amaçlayan müzik eğitim türüdür (Uçan, 2005, ss. 31-32). Başka bir tanımla; mesleki müzik eğitimi kendi alanında uzman olmayı ve müziği meslek olarak kabul etmeyi hedefleyen bireylere verilen eğitim türüdür (Tarman, 2006, s. 10).

Genellikle örgün eğitim kurumlarında ya da benzer kurumlarda kimi özel durumlarda çocuk yaşta başlamakla beraber genelde eğitimin ilk kademesinin son dönemlerinde yapılan yönlendirmelerle orta öğretimde belirginleşip yükseköğretimde nihai halini alarak gerçekleştirilir. Programlanırken genel bilgi, alan bilgisi ve mesleki bilgi bir arada olacak şekilde programlanır. Yükseköğretim programında mesleki bilgi ve alan bilgisine daha fazla yer ayrılır (Uçan, 2005, s. 33). Mesleki müzik eğitiminin diğer müzik eğitimi türlerine göre daha kapsamlı ve derinlemesine müzik öğrenim ve öğretim süreci olduğu söylenebilir ki meslek edinme sürecinde bu bağlamda ortaya çıkan durum profesyonelleşme olgusudur.

Türkiye de mesleki müzik eğitim kurumu ihtiyacını ilk ve orta öğretim basamağında konservatuarlar karşılarken, orta öğretim basamağında güzel sanatlar liselerinin müzik bölümleri ve yükseköğretim basamağında eğitim fakültelerinin müzik eğitim programları, güzel sanatlar fakültelerinin müzikle alakalı bölümleri ve konservatuarlar karşılar (Bilici, 2014, s. 10). İlköğretim basamağında sadece konservatuarlar yer alırken lisans düzeyine geçildikçe hem kurumların hem de müzik eğitimi programlarının genişleyerek arttığını söylemek mümkündür.

Genel müzik eğitiminde zaruriyet, özengen de ise hobi olarak yapılan müzik eğitimi söz konusu iken mesleki müzik eğitiminde bireyin müziği hayatını idame edeceği bir meslek olarak tercih etmesi söz konusu olduğundan, bu kapsamda daha yoğun ve kapsamlı bir müzik eğitimi verildiği söylenebilir. Bu durum mesleki müzik eğitiminin derinlemesine verildiği konservatuar, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri müzik bölümleri, güzel sanatlar fakülteleri

müzik bölümleri ve eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalları gibi örgün eğitim kurumlarının var olmasını gerekli kıldığı görülmektedir. Bu kurumlardaki eğitimin temel amacının mezun olan öğrencilerin müzik alanında istihdam edilmek üzere donanımlı müzik insanları yetiştirmek olduğu söylenebilir.

Türkiye’de Lisans Düzeyinde Müzik Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Kurumları

Konservatuvar: Sahne sanatları müzik ve müzikoloji alanlarında eğitim verirler. Konservatuvarların genel amacı müzikal olarak donanımlı sanatçı, besteci, araştırmacı ve sanat eğitimcisi yetiştirmektir. Kuruluşlarından itibaren günümüze kadar sanatı meslek olarak tercih eden insanlar yetiştirmiş, iş olanağı oluşturmuş, ulusal ve evrensel kültüre hizmet etmişlerdir (Türkmen, 2013, s. 64). Bu kapsamda konservatuvarların lisans düzeyinde eğitim verdiği gibi ilköğretim aşamasında da etkili rol aldığı söylenebilir.

Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü: Yükseköğretim düzeyinde müzik eleştirmeni, müzik yazarı, müzikolog, müzik kuramcısı, besteci ve müzik teknisyeni yetiştirmeyi amaçlayan kurumlardır (Tarman, 2006, s. 11). Öğrencilerini özel yetenek sınavı ile seçer ve güzel sanatların müzik alanında eğitim verirler. Öğretim süreleri 4 yıldır (Bilir G, 2018, s. 11). Son yıllarda ülkemizde üniversitelerin açtığı formasyon eğitimi kapsamında müzik bilgilerini eğitim alanında kullanacak hale gelmeyi amaçlayan bir eğitim sürecinden sonra müzik öğretmenliği unvanını alabildikleri gözlemlenmektedir.

Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı: Ulusal anlamda müzik eğitimcisi yetiştirmeyi amaçlayan eğitim fakültelerine bağlı ana bilim dallarıdır. Güzel sanatlar fakültelerinde olduğu gibi öğrencilerini özel yetenek sınavlarına tabi tutarlar. Seçilen öğrenciler öğretmen adayı sıfatını kazanır. Öğretmen adaylarının eğitim sürecinin sonunda müzik öğretmenliğinin gerektirdiği tüm donanıma sahip olarak mezun oldukları kurumlardır (Küçüköncü, 2003, s. 325). Mezun olan öğrencilerin müzik öğretmenliği unvanını kazandıklarını ve kendilerinin de mesleki müzik eğitimi süreci içerisinde müzik eğitimcisi olarak yerlerini aldıklarını söylemek mümkündür.

İlköğretim ve ortaöğretim sürecinde müzik sanatına yönlendirilen veya yeteneği fark edilen öğrencilerin lisans düzeyinde eğitim veren bu kurumları tercih ettikleri söylenebilir. Mesleki müzik eğitimi veren bu kurumlar özel yetenek sınavıyla öğrenci seçmelerinden dolayı ortak özellik taşıırken, mezun olunduktan sonra ki istihdam alanları bakımından birbirlerinden farklılık gösterdiği görülmektedir.

Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Uygulanan Eğitim Programı

Müzik eğitimi programı öğrencilerde istendik davranış değişikliği oluşturmaya ve müzikal anlamda beklenen bilgilenmeyi kapsadığından geniş kapsamlı ve çok boyutludur (Uçan, 1997, s. 61). Müzik eğitimi programı oluşturulurken öğrencinin müzikal bilgilenme ve istendik müzikal davranışlar durumu göz önünde bulundurulmaktadır.

Türkiye'deki bütün müzik eğitimi anabilim dallarında sunulan ders programı aynı olmakla beraber derslerin, ağırlığı ve derslerdeki uygulamalar bakımından birbirinden farklılıklar gösterebilmektedir (Küçüköncü, 2003, s. 327). Okulun bulunduğu bölge, sahip olduğu öğretim elemanı profili ve öğrenci profili her ne kadar da ortak müfredat kullanılıyor olsa da bu sürecin kısmi farklılıklar göstermesine neden olan diğer etmenlerdir.

Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Sunulan Dersler

Müzik eğitimi anabilim dallarında sunulan dersleri müzik konu alanı, eğitim alanı, genel kültür ve öğretmenlik mesleğine ait dersler olmak üzere 4 grupta incelemek mümkündür.

Müzik konu alanına ait dersler.

Müzik konu alanına ait dersler 3 başlık halinde gruplara ayrılmış bunlar;

- a. Bilişsel alan dersleri:** Müziksel işitme okuma yazma, oyun dans ve müzik, güncel ve popüler müzikler, müzik tarihi, eğitim müziği besteleme teknikleri, Türk halk müziği koro ve yönetimi, Türk sanat müziği ve orkestra/oda müziği dersleri.
- b. Devinişsel alan dersleri:** Elektronik org eğitimi, piyano, okul çalgıları, orkestra/oda müziği, toplu ses eğitimi ve bireysel çalgı eğitimi dersleri
- c. Duyuşsal alan dersleri:** Eşlik, eğitim müziği besteleme, koro, müzik teorisi ve işitme eğitimi dersleri (Küçüköncü, 2003, ss. 327-328).

Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi öğrencilerin hali hazırdaki müzikal durumlarının ve ileri yaşantılarındaki müziksel yaşantılarını şekillendirmek için müzikal davranış farklılıkları oluşturmada ve yeni müzikal davranışlar kazandırmada çok önemli ve etkili bir eğitim sürecidir (Özen, 1995, s. 106). Çalgı eğitimi müzik eğitiminin öğrencinin öz güven kazanması, kendini gerçekleştirmesi, kendine öz saygı kazanması ile toplum içinde etkili iletişim kurma becerisini geliştirmesi gibi durumlarına olumlu kazanımlar sağlayan bir eğitim sürecidir (Varış, 2012).

Çalgı eğitimi bir çalgı çalmayı öğretme sürecinde çalgı çalma alanında istendik davranış değişikliği oluşturma süreci olup müzik eğitimi bölümlerinde çalgı öğrenme sürecinin yanı sıra çalgı öğretme sürecinin de programda yer aldığı söylenebilir.

Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında verilen çalgı eğitimi dersi, öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının mesleki eğitiminde büyük bir öneme sahiptir. Çalgı eğitimi, bu süreçte öğrenciye çalgı çalma teknikleri ve çalgı alanında müzikal davranışlar kazandırmayı amaçlamaktadır (Ercan & Ekinci, 2000). Müfredat programında yer alan bireysel çalgılar geniş bir yelpazeye sahiptir. Telli-tezeneli çalgılardan yaylı çalgılara kadar uzanan bir çalgı çeşitliliği mesleki müzik eğitim alan öğrenci adaylarına her türlü çalgıyı öğrenme fırsatı sağlamaktadır. Bu çalgı çeşitliliği eğitimin verildiği okulun öğretim elemanı çeşitliliğiyle paralellik göstermekte kimi zamanlarda okul bünyesinde eğitmeni olmayan çalgıların bazıları da dışardan görevlendirilen öğretim elemanları ile de karşılanabilmektedir.

Çalgı eğitiminin çocukluk yıllarından başlayarak iyi bir disiplin ve programla geniş bir süreçte uzmanların gözetimi ve kontrolü altında yapılması elzemdir (Karabulut, 2009, s. 5). Çalgı eğitimi sürecinde öğretmen çalgıda çalınacak eserleri belirlerken öğrencinin seviyesini göz önünde bulundurarak kolaydan zora doğru belirlemeli ve uygulamalıdır (Coşkun, 2012, s. 9). Çalgı eğitimi insanın aslında kendi içerisinde bulunan yeteneklerini keşfetmesi ve kendini daha iyi anlayıp tanıyabilmesi için müzik eğitiminin önemli bir unsurudur (Uslu, 2006, s. 23). Çalgı eğitiminin sadece bireye çalgı çalmayı öğretme süreci olmadığı aynı zamanda çalgı eğitimi sürecinde bireyin kendinde farklı özelliklerin olduğunu fark etmesini de sağladığı söylenebilir. Kişisel farklılıkların ortaya çıktığı bu süreç içerisinde, gerek fiziksel yapı gerekse kişisel özelliklerin çalgı seçim ve çalımında etkin değişkenler olduğunu söylemek mümkündür.

Çalgı eğitiminin başlıca amacı, çalgılarından müzik eğitim sürecinin her aşamasında fonksiyonel olarak faydalanabilen müzikalite ve tekniği ile gelişmiş müzik insanları yetiştirmektir (Coşkun, 2007, s. 2). Çalgı eğitimi denilince aklımıza sadece belirli bir çalgının eğitimi gelmemelidir. Çalgı eğitimi o an çalgı eğitimi verilen kurumda hangi tür çalgıların eğitimi veriliyorsa o çalgıların hepsinin eğitimini işaret eden bir kavramdır. Bu bağlamda çalgı eğitimine bir bütün olarak bakmak ve bu süreci etkileyen genel faktörleri bütünsel bir bakış açısıyla ele almak bu süreç açısından önem arz etmektedir.

Özay (2005)'a göre eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında genellikle çalgı dersleri önce çalgıyı öğrenme sonra çalgıyı etkin kullanma ve çalgı öğretme süreçlerini kapsar. Bu kurumlarda yaylı, mızraplı, tuşlu, nefesli ve vurmali çalgılardan öğrenciye

seçtirilip seçilen çalgının eğitimi verilmektedir (s. 3). Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında çalgı eğitiminin, öğrenciye geniş bir süreçte ve programlı bir şekilde uzman gözetiminde verildiği söylenebilir. Eğitimi verilecek çalgı, öğrenciye kendi isteği ile seçtirilir. Verilen çalgı eğitiminin bireyin kendini tanıması ve özgüveninin artmasında önemli bir role sahip olduğu söylenebilir. Bu süreçte bireye önce çalgı öğretilir daha sonra etkin kullanım ve en sonunda öğrendiği çalgıyı öğretebilecek seviyeye gelmesi beklenir.

Çalgı Çalışma Yöntem ve Teknikleri

Akkuş (2000)'a göre çalgı çalışma yöntem ve teknikleri, parçadan bütüne çalışmak, basamaklandırma yapmak, aynı anda iki elin eşgüdümünü sağlamak, yavaş veya hızlı tempo ile çalışmak, dayanıklılık sağlayacak egzersizler yapmak olarak sınıflandırılmıştır (s. 109).

Bu sınıflandırmalar incelendiğinde, çalışılacak eserin veya etüdün bölümlere ayrılarak, kolaydan zora doğru, sağ ve sol el senkronize edilerek, normal temposunun altında çalışılmasının verimli bir çalgı çalışma yöntem ve tekniğini oluşturacağını söylemek mümkündür.

Çalgı çalışma süreci.

Çalgı çalışması çaldığı çalgıda ileri düzeyi hedefleyen öğrenciler için ele alınması elzem olan bir durumdur (Jorgensen, 2002, s. 155). Çalgı eğitimi sürecinin verimli geçebilmesi için çalgı çalışma süreci değerlendirilme durumuna göre büyük bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Eğitimcilerin bir takım problemleri çözebilmesi için öğrencilerin çalgı çalışma süresi boyunca kendi kendilerini öğrenme derecelerini ve çalışma tekniklerini bilmelerinde önemli bir yer teşkil ettiği düşünülebilir. Çalgı çalışma aşamasında ise öğrencinin kendi kendine çalışma becerisi çalgı eğitiminin verimliliği açısından öneli olduğu söylenebilir.

Zimmerman (1994)'a göre kendi kendine çalışma becerisi bireysel çalışırken öğrencinin davranış güdü ve beyin olarak aktif olma halidir. Borkowski ve Mutrukrishna (1987) 'a göre ise çalışma stratejisi oluşturmak kendi hatalarını fark edip düzeltebilmek ve kendini dinleyebilmektir (Akt, Nielsen, 2001, s. 156).

Çalgı dersinden sonra bir diğer derse kadar ki süreçte öğrencinin keyif alması ve çalışmanın faydalı geçmesi çalgıyı çalmak için önemlidir. Çalışma sürecinde öğrencinin kendini motive edip güdülemesi başarıya giden yolda önemlidir (Pitts & Davidson, 2000, s. 45). Çalgı eğitimi kapsamında ders dışı çalışma sürecinin verimli geçmesinin çalgı eğitiminde başarı için önemli olduğu söylenebilir.

Galamian, (2002)'a göre, İyi çalışma sanatını öğrencilere empoze etmek bir öğretmenin en önemli becerilerinden biridir. Dersin devamı olan çalışma esnasında öğrenci kendini öğretmen yerine koyup kendini denetlemelidir. Her şeyden önce öğrenciye çalışmalarını tam bir yoğunlaşma içerisinde yapması gerektiği telkin edilmelidir. Genelde parmakların ve ellerim otomatiğe bağlanıp zihnin başka yerlere gittiği sürekli yinelemeli süreçler olabilir. Bu süreçler boşa zaman ve güç kaybı olacağından çalışmadan istenilen sonuç alınmaya ve kulak yanlış sesleri duymaya başlar eğer fazla yorgunluk dikkatin dağılmasına sebep oluyorsa çalışma süresi başka bir şekilde oluşturulabilir (s.41).

Çalgı çalışma sürecinde beden kadar zihin de önemlidir. Çalışma esnasında beden ve zihnin senkronize bir şekilde sürece dâhil olduğunu düşünürsek zihin yorgunluğu ve çalışmaya kanalize olamamak çalgı çalışma sürecini olumsuz etkileyecektir. Ayrıca öğrenci bu süreçte kendini denetleme halinde olmalıdır.

Sonuç olarak, çalgı çalışma sürecinde öğrenci beden ve beyin olarak bir bütün halinde çalışmaya yoğunlaşıp aktif bir çalışma temposu oluşturması gerektiği görülmektedir. Bu ön görülen Çalışma şekilleri faydalı geçerse öğrenci kendini motive edip güdüleyeceği düşünülmektedir. Öğrenci çalışma esnasında kendi hatalarını fark edip kendini fazla yormadan bıkmayacağı şekilde bir çalışma programı ve stratejisi uygulaması yararlı olacağı söylenebilir.

Çalgı çalışma aşamaları.

- a. Oluşturma aşaması:** Bu aşama temel araştırma, etüt, gam ve repertuarın teknik sorunları aşamasıdır. Zihnen yapılan çalışma çalışmanın ön koşuludur. Bu mantıkla beyin her türlü fiziksel sorunların önüne geçer ve eyleme geçmek için önderlik eder. Teknik bir problem aşıldığında problemin halledildiği bölümün üzerinde daha fazla durmamak, dinlendirmeye bırakmak ve sonraki probleme geçmek her türlü çalışma için geçerli önemli bir kuraldır.
- b. Yorumlama Aşaması:** Oluşturma aşamasında hatalar düzeltilip geçilirken yorumlama aşamasında yanlış veya kulağa hoş gelmeyen bir ses için çalışma bırakılmaz, devam edilir. Bu aşamada müzikal ifade oluşturulur, cümlecikler bütün halini almaya başlar ve eserle ilgili kişisel görüş belirlenir.
- c. Seslendirme Aşaması:** Bu aşama daha önceli iki aşamanın verimli geçirilmesi sonrasında icraya başlanması, hiç durmadan seyirci varmış gibi parçanın seslendirilmesi sürecidir (Galamian, 2002, s. 42).

İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde İlgili araştırmalar kendi içerisinde araştırma konularına göre, çalgı çalışma tutumu, motivasyonu, tekniği ve çalgı çalışma alışkanlıkları olarak kategorize edilmiş ve her kategori sonunda yapılan araştırmaların birbiriyle benzerlik, farklılık gibi durumları ve yapacağımız çalışma ile ne yönde ilişkili oldukları belirtilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bölüm sonunda bu araştırmalar bütünsel olarak ele alınmış bu araştırma olan ilgileri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Çalgı çalışma tutumu ile ilgili araştırmalar.

Gergin (2010), yüksek lisans tezinde öğrencilerin bireysel çalgılarına yönelik tutumlarını cinsiyet, mezun olduğu okul, bireysel çalgı seçim yöntemi ve öğrenim gördükleri üniversite gibi değişkenlerin etkileyip etkilemediğini ve bireysel çalgı tutumu ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamıştır. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan 5’li likert tipindeki bireysel çalgıya ilişkin tutum ölçeği uygulanarak elde edilmiştir. Yapılan çalışmada öğrencilerin cinsiyet ve mezun oldukları lise türü değişkenlerinin akademik başarıyı etkilemediği, ancak okumakta olunan üniversite açısından anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğrencilerin bireysel çalgı dersine olan tutumlarının akademik başarıyla ilişkili olduğu saptanmıştır.

Özmenteş (2009), yayınlanmış makale çalışmasında öğrencilerin çalgı çalışma tutumları ile performans düzeyi ve kişisel özellikleri arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada yaş, günlük çalışma süresi, okumakta oldukları okul değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar görülmüş, cinsiyet, bireysel çalgı ve çalgı deneyimi çalışma tutumları ile ilişkilendirildiğinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Ayrıca müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin güzel sanatlar fakültesi müzik bölümü öğrencilerine göre çalgı çalışma tutumları daha düşük, konservatuar ve güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinin çalgı çalışma tutum düzeyleri öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmacı bu farklılığı güzel sanatlar fakültesi ve konservatuar öğrencilerinin çalgıya bakış açısının bir hedef, müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin ise amaç olarak görmelerine bağlamaktadır.

Konakçı (2010), yüksek lisans tezinde tarama modeli kullanarak çalışmada öğrencilerin bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarının pozitif yönde yüksek olduğu ve bu pozitif durumun öğrencilerin dersi gerekli görmelerinden kaynaklandığı görülmektedir. Yapılan çalışmada cinsiyet değişkeninin anlamlı bir farklılık göstermediği ancak erkeklerin bireysel çalgı dersini kızlara oranla daha değerli bulduğu saptanmıştır. 1. Sınıf öğrencilerinin

derse tutumları diğer sınıflardan yüksek ancak derse verilen değer bütün sınıflarda eşit görülmüştür. Mezun oldukları okul değişkeni anlamlı bir farklılık teşkil etmezken okumakta oldukları okul derse karşı tutumlarında anlamlı bir farklılık teşkil etmiştir, Bolu ilinde öğrenim gören öğrencilerin diğer illerdeki öğrencilere nazaran çalgı dersine yönelik tutumlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bireysel çalgı değişkeni öğrencilerin derse tutumlarında anlamlı farklılıklar göstermiştir.

Eldemir, Sönmezöz ve Yalçınkaya (2014), yayımlanmış makale çalışmasında, çalgı dersinin önemli bir ders olduğu ve çalgı dersinin çalma becerisini geliştirdiği sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin derse ilgili ve hevesli olduğu çalgı dersine hazırlanarak girdikleri görülmektedir. Çalışma sıklıkları yüksek olan öğrencilerin etkili verimli çalışma düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermiştir. Günde 3 saat ve üzeri çalışan öğrencilerin ilgi ve istek düzeylerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Yukarıda incelenen çalışmalara bakıldığında öğrencilerin çalgı dersine yönelik tutumları, cinsiyet ve öğretim elemanı değişkenlerine göre hiçbirinde farklılık göstermezken, öğrenim aldıkları okul değişkeni farklılık göstermiş ancak çalgı değişkenine bakıldığında 2. çalışma da çalgı değişkeninin derse karşı tutumu etkilediği 3. Çalışmada ise çalgı değişkeninin derse karşı olan tutumunun etkilemediği görülmektedir. Bireysel çalgı dersine karşı öğrenci tutumları öğrencinin bireysel çalgı çalışma alışkanlığını etkileyeceğinden yapılan bu çalışmaların bizim çalışmamız için önemli olduğu kabul edilmiştir.

Çalgı çalışma motivasyonu ile ilgili araştırmalar.

Kılınç (2017), yüksek lisans tezinde Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik bölümü son sınıf öğrencilerinden oluşan 20 kişi ile yaptığı 25 er dakikalık görüşme ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanmıştır. Bu çalışma ile öğrencilerin çalışma motivasyonlarını olumlu veya olumsuz etkileyen sebepler belirlenmeye çalışılmış. Çalışmanın sonucunda çalgısını severek ve isteyerek seçmek, çalışma ortamının fiziksel yeterliliği, olumlu sosyal dönütler, olumlu ve yüksek sınav notları eğitimcinin öğrenci üzerindeki olumlu tutumları ve dönütleri mevcut öğretim programları ve doğru çalgı çalışma stratejileri gibi durumların çalgı çalışma motivasyonunu olumlu etkilediği buna karşılık yorgunluk, uykusuzluk, açlık ve fiziksel rahatsızlıklar gibi sağlık problemleri, geçim kaygısı gibi etkenlerinde motivasyonu düşürdüğü görülmüştür.

Özmenteş (2004), yüksek lisans tezinde Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunları saptamak ve bu sorunlar ile onların kişisel ve sosyoekonomik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır.

Araştırmanın sonucunda öğrencilerin bireysel çalgı çalışma sürecinde en yüksek sorunun yoğunlaşma olduğu saptanmıştır. Cinsiyet farklılıkları açısından bakıldığında erkek öğrencilerin sorunları genel olarak kız öğrencilere nazaran daha yoğun yaşadığı görülmektedir. Öğrencilerin yaşlarına göre anlamlı farklılıklar görülmüş olup, büyük yaştakiler küçük yaştaki öğrencilere göre çalışma ortamından kaynaklı sorunlar kısmında önemli farklılıklar göstermiştir. Öğrencilerin çalgıları anlamlı farklılıklar göstermiş buna bağlı olarak çalgı öğretmeninden kaynaklı sorunlar anlamlı farklılıklar göstermiştir. Öğretmenin cinsiyeti açısından bakıldığında çalgı öğretmeni erkek olan öğrencilerin çalışma sürecinde daha fazla sorun yaşadığı görülmektedir. Anne baba eğitim durumu anlamlı farklılıklar göstermektedir. Anne baba tahsili ilk ve ortaokul olan öğrencilerin en az sorun yaşayan öğrenciler olduğu görülmüştür. Ailede müzik ile uğraşan bireylerin olup olmaması anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Erdem (2013), yüksek lisans tezinde ölçek ve kişisel bilgi formu kullanmıştır. Öğrencilerin okumakta olduğu sınıf seviyesine bakıldığında 1. sınıftan 4. sınıfa doğru güdülenme seviyelerinin düştüğü görülmüştür. Mezun oldukları okul, anne baba eğitim seviyesi gibi değişkenler anlamlı bir farklılık oluşturmamış ancak anne baba eğitim seviyesi yüksek lisans olan 2 öğrenci ayrı analiz yapıldığında tutumlarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Yaş, sınıf, bölümü kendi isteği ile seçme durumu ve çalgı türü anlamlı farklılık göstermiştir.

İncelenen son iki çalışmada motivasyon ve sorunlar açısından öğrencilerin yaşı benzerlik göstermektedir. Yaş büyüdükçe çalgı çalışma konsantrasyonu düştüğü gibi yaş ilerledikçe derse güdülenme düzeyi de düşüş göstermiştir. Ayrıca anne baba eğitim durumu çalgı çalışma sorunları açısından farklılık göstermezken, motivasyon düzeylerinde sadece anne baba yüksek lisans yapan 2 öğrencide farklılık göstermiştir. Son olarak motivasyon ve karşılaşılan sorunlar ile ilgili çalışmalara bakıldığında çalgının isteyerek seçilmesi ve çalgı öğretmeni değişkenleri arasında anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir. Bireyin herhangi bir alışkanlığı kazanması için o alışkanlığın gerektirdiği güdülenme ve motivasyon süreçleri çok önemlidir. Bireysel çalgı dersi için de öğrenci neye nasıl ne kadar çalışacağına, çalışma sonucunda neler kazanacağına kendini güdüler ve motive olursa çalgısına çalışma alışkanlığı kazanacaktır ve olumlu dönütler aldıkça daha çok motive olup daha sık ve düzenli çalışmaya başlayacaktır. Bir nevi öğrencinin çalgı çalışırken motive olup olmadığı hakkında da bilgi sahibi olacağımız çalışmamız için ilgili literatür sonuçları karşılaştırma açısından bize yol gösterici olmuştur.

Çalgı çalışma teknikleri ile ilgili araştırmalar.

Özmenteş (2013), yayımlanmış makale çalışmasında araştırmacının kendi geliştirdiği çalgı çalışma taktikleri anketi kullanılmış. Anket kapalı ve açık uçlu olmak üzere 3 bölümlü sorulardan oluşmuştur. Araştırmacı çalgı çalışmada kullanılan taktikleri bilişsel ve üst bilişsel olarak iki ana başlık altında incelemiş bilişsel taktiklere genel anlamda zihin yolu ile pratik yapmaktan sıkılan ve pratikte yaptığı çalışmayı sadece zihinden yapılan taktikler olarak açıklamış, üst bilişsel taktikleri ise planlanmış gözlemlenebilir ve değerlendirmeye açık taktikler olarak tamamlamıştır. Yaptığı çalışmada öğrencilerin çalgı çalışırken ne türde taktikler kullandığını bu taktiklerin ne kadar kullanıldığını öğretmenlerinden çalgı çalışma alanında ne kadar faydalanabildiklerini sorgulamış ve bunlara yanıt aramıştır. Sonuç olarak öğrencilerin çalgı çalışırken hatalı olan kısmı tekrar tekrar çalışması gerektiğini düşünmeleri en önemli teknik olarak kendini göstermektedir. Bu konuda öğretmenlerin öğrencilere telkinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin çalıştıkları eseri bölümlere ayırıp çalıştığı ve öğrenilen parçanın sürekli zihinden tekrar edildiği görülmektedir.

Özkeleş (2014), yüksek lisans tezinde, çalışma tekniklerine bakıldığında parmak numaralarına dikkat etme, nüanslara dikkat etme, çalışırken kendilerini dinleme gibi tekniklerin kullanılması anlamlı bir şekilde olumlu bulunmuştur. Çalışma sonunda eserin temposuna uygun çalınması kısmen yanıtını almış. Ayrıca öğrencilerin eseri seslendirirken dönem özelliklerine dikkat etmedikleri, eser seslendirilmeden önce eserin dönem özellikleri hakkında araştırma yapmadıkları ve çalışmadan önce eserin biçimsel ve armonik yapısını analiz etmeden, çözümlemeden çalışmaya başladıkları görülmüştür. Çalışmanın değişkenlerine bakıldığında mezun olunan okul, cinsiyet ve çalgılarına göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Göksu (2015), yayımlanmış makalesinde ud, kanun, tambur, ney, klasik kemençe, icracılarından toplam 10 icracı ile görüşme ve içerik analizi tekniği kullanarak çalışmasını tamamlamış. Bu çalışmada icracıların çalışma yöntemi olarak meşk ve usta icracıları takip etme taktikleri kullandıkları, bol bol tekrar ve ezber yaptıkları görülmektedir. Teknik olarak deşifre yapma, çalışılacak esere ağır tempo ile başlama, nüanslara uyma eserleri bestekârların özellikleri ile öğrenmeye çalışma gibi teknikleri kullandıkları görülmektedir. Her gün 9-10 saat çalgı çalıştıkları önemli icracılara ait ses kayıtlarını sürekli dinlemeleri ve çalgı çalışırken herhangi bir metottan faydalanmadıkları görülmektedir. Repertuarların gelişmesini de çalıştıkları kurumlarda sürekli konser vermelerine bağlamışlardır.

Babacan (2014), makale çalışmasında ilişkisel tarama modeli kullanılmış. Çalışma sonucunda öğrencilerin piyano dersine karşı tutumlarının çok düşük olduğu görülmektedir.

Bunun sebebinin çalışmaya yeterince süre ayrılmaması olduğu söylenebilir. Öğrencilerin deşifre öncesi parçanın incelenmesi (ton, ölçü sayısı, tür, biçim, tempo, tekrar, dolap vb.) gibi davranışları yeterince sergilemediği görülmektedir. Çalışırken parçayı bölümlere ayırarak çalıştıkları çalış tekniklerine ve gürlük terimlerine uymadıkları görülmektedir.

Çalgı çalışma tekniği ile alakalı çalışmalara bakıldığında hatalı kısmı tekrarlarla düzeltmek hemen her çalışmada önemini ortaya koymaktadır. Alanında iyi icracıların çalışmalarında nüanslara uydukları ve günde en az 9-10 saat çalgı çalıştıkları buna nazaran günlük çalışma süresi az olan öğrencilerin çalışılacak eserin nüanslarına dikkat etmedikleri görülmektedir. Yapacağımız çalışmada çalgı çalışma alışkanlığı üzerinde doğru teknikler ile çalışma ve çalışma tekniklerinin bozukluğu gibi durumların etkisi göz önüne alındığında çalgı çalışma teknikleri ile alakalı çalışmalardan faydalanılıp kendi çalışmamızdan çıkan sonuçlar ile karşılaştırılıp, benzerlik ve farklılıkların ortaya konulması açısından çalışmamıza fayda sağlamıştır.

Çalgı çalışma alışkanlıkları ile ilgili araştırmalar.

Önder (2009), yüksek lisans tezinde gitar öğrencilerinin gitar çalışma alışkanlıkları oluşurken çalgı öğretmenlerinin katkısını araştırmayı amaçlamıştır. Çalışmada gitar öğrencilerinin çoğunluğu her gün veya iki günde bir gitar çalıştıklarını, bunun yanı sıra çalışma sürelerinin ise günlük bir iki saat olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler çalışırken en fazla eser çalışmışlar en az çift ses egzersizleri ve eşlik çalışmalarına yer vermişler. Öğrenciler eser-etüt deşifre yaparken daha çok bilmedikleri ya da zorlandıkları ritim kalıpları üzerine yoğunlaşmışlardır. Genellikle esere başlamadan önce gam çalışması yapmadıkları, metronom kullanmadıkları, çalışacakları eserin armonik ve form analizleri yapmadıkları ve nüans özelliklerine bakmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin bir çoğunluğu eseri hatasız çalıp yorumlayana kadar notaya baktıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenin verdiği yeni etütler çalışma isteğini arttırmış öğretmenin derste gitar çalması motivasyonu etkileyip daha fazla çalışılmasını sağlamıştır.

Ceman (2005), yüksek lisans tezi çalışmasında, öğrencilerin çoğunluğu günlük 0-30 dakika piyano çalıştıklarını belirtmiştir. Esere başlarken gereken hız ve nüans özelliklerine dikkat etmedikleri etüt - çalışma alışkanlığı orta seviyede olduğu görülmüştür. Esere çalışırken ölçü ölçü ve cümlelere ayırarak çalışmışlar. Öğrencilerin çoğunluğu ders dışında çalgı hocasıyla hiç görüşmemişler ve çalışmalarını olumsuz etkileyen etmenlerin içinde en fazla diğer ders saatlerini fazla olduğuna vurgu yapmışlardır.

Ceman ve Önder' in çalışmaları incelendiğinde çalışma alışkanlıklarına çalışma süreleri ve sıklıkları anlamlı farklılıklar göstermiş Önder' in çalışmasında ders hocasının yeni farklı etütler vermesi çalışma tutumunu olumlu etkilediği görülürken Ceman' ın çalışmasında öğrencinin ders harici öğretmenle görüşmediği dolayısıyla öğrencilerin çalışma alışkanlıkları bakımından belirli bir çalışma alışkanlığı oluşmadığı görülmektedir.

Atılğan (1997), yüksek lisans tezini incelediğimizde müzik eğitimi ile alakalı olmadığını ancak çalışma alışkanlıklarının eğitimin genelini kapsadığı düşünüldüğünde müzik eğitiminde bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ile bağdaştırmanın mümkün olduğu düşünülmektedir. Düzenli ders çalışanların ve ödevleri zamanında yapanların başarı notunun yüksek olduğu görülmektedir. Derslerine sadece sınıf geçmek için ve ders notu için çalışanların başarı puanlarının düşük olduğu görülmüştür. Öğrencilerin çoğunluğu yalnız çalışmayı ve sessiz çalışma ortamını tercih etmişlerdir. Ders çalışma planlamasında güçlük çekenlerinde başarı notlarının düşük olduğu görülmektedir.

Özmenteş (2007), doktora tezinde, Öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenmeleri yaşlarına, günlük çalışma sürelerine ve okudukları okullara göre farklılık göstermiş müzik yeteneğine ilişkin öz yeterlilik düzeyleri cinsiyet, günlük çalgı çalışma süresi, çalgı deneyimleri ve okudukları okullara göre farklılıklar göstermiştir. Çalgı çalışmaya ilişkin tutumları yaşlarına, günlük çalışma sürelerine ve okudukları okula göre farklılıklar göstermiştir. Ele alınan değişkenler arasında en yüksek düzeyde ilişki öğrencilerin çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeyleri ile çalgı çalışma sürecindeki öz düzenlemeli öğrenme arasında belirginlik göstermektedir. Bireysel çalgı performans düzeyi üzerinde en önemli farklılık yaratan değişken çalgı çalışmaya ilişkin tutumdur. Çalgı çalışmaya ilişkin tutumların yaş, günlük çalışma süreleri ve okumakta olduğu okula göre önemli farklılıklar göstermekteyken cinsiyetlerine, bireysel çalgılarına ve çalgı deneyimlerine göre önemli farklılık göstermemektedir. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının ve konservatuar öğrencilerinin çalgı çalışmaya ilişkin tutumları önemli farklılıklar göstermektedir. Konservatuar öğrencilerinin çalgı çalışmaya yönelik tutumları öğretmen adaylarına göre çok daha yüksektir. Öğrencilerin çalgı çalışma sürecini daha etkili geçirebilmeleri için çalgı çalışma süresinin yanı sıra çalışmanın planlanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi aşamalarının da birer eğitsel hedef olarak görülmesi sonucuna varılmıştır.

Kement (2018), tez çalışmasında tarama modeli uygulamış, çalışmanın veri toplama aracı olarak demografik özelliklerin yer aldığı bilgi formu ve Küçükosmanoğlu ve arkadaşlarının hazırladığı 18 maddelik ölçekten faydalanılmıştır. Yapılan çalışmada öğretmen

olma isteği, sınıf düzeyi ve çalgı çalışma mekânına göre anlamlı bir farklılık görülmezken cinsiyet, mezun olduğu okul, çalgı, çalışma süresi ve sıklığı anlamlı farklılık göstermemiştir.

Babacan, Küçükosmanoğlu ve Yüksel (2017), yayımlanmış makale çalışmaları içerisinde Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesini amaçlamışlardır. Çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda öğrencilerin çalgı çalışmaya ilgi, istek, çalışmaya hazırlık ve çalışmaya değer verme boyutlarında iyi düzeyde, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma boyutunda ise orta düzeyde çalışma alışkanlıklarına sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yaş, mezun oldukları okul, günlük çalışma saati ve çalgılarına göre çalgı çalışma alışkanlıklarında anlamlı bir farklılığın olmadığı görölmektedir.

Alan yazındaki son iki çalışma birlikte incelendiğinde Marmara Üniversitesinde okuyan öğrencilerin cinsiyet, mezun olduğu okul, bireysel çalgı, çalışma süresi ve alışkanlığı gibi değişkenlerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları açısından anlamlı farklılıklar gösterirken Konya örneğinde bu değişkenlerin anlamlı farklılıklar göstermediğı görölmektedir. Çalgı alışma alışkanlıkları ile alakalı yapılan çalışmaların geneli zaten çalışmamızla birebir alakalı olduğundan bu çalışmaların sonuçları ve elde edilen veriler çalışmamızı daha da sağlam temellere oturtmamız açısından çalışmamızın omurgasında yer almaktadır.

Bu araştırmada ise Doğu Anadolu bölgesindeki eğitim fakültesi müzik eğitimi ana bilim dallarında lisans eğitimi düzeyinde öğrenim gören öğrencelere “algı çalışma alışkanlığı” ölçeği aracılığı ile lojistik regresyon analizi yapılarak öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri ve bu alışkanlık düzeylerini düzenleyen değişkenler incelenmiştir. Bu modelde çalışma alışkanlığı üzerinde etkisi olan ve olmayan değişkenler sınıflandırılmış ve etkisi olmayan değişkenler değerlendirmeye tabi tutulmamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi ve Modeli

Bu araştırma nicel verilere dayalı bir araştırma olup araştırmada; eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının edindikleri çalgı çalışma alışkanlığı düzeylerinin saptanması ve çalışma alışkanlıklarını düzenleyen değişkenlerin belirlenmesi ile bu değişkenlerin etkililik düzeylerinin belirlenmesi amaçladığından, araştırmanın yürütülmesinde tarama modelinin kullanılması düşünülmüştür.

Tarama modelinde yapılan araştırmalarda, var olan durumun betimlenmesi amaçlanmakta ve araştırmaya konu olan birey, olay ya da nesne kendi koşulları içerisinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır (Karasar, 2005, s. 77). Tarama modeli türlerinden olan kesitsel tarama modelinde veri toplama süreci aynı zaman diliminde tek seferde gerçekleştirilir (Fraenkel & Wallen, 2000). Bu bağlamda çalışmanın bağımlı değişkeni olan çalgı alışkanlıkları düzeyine ve bağımsız değişkenlerine ilişkin veriler aynı zaman dilimlerinde Doğu Anadolu'nun farklı şehirlerinde yer alan üniversitelerin Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim görmekte olan müzik öğretmeni adaylarından elde edilmiştir.

Araştırma sürecinde tarama modelleri türlerinden genel tarama modeli ve ilişkisel tarama modelinin birlikte kullanılması düşünülmüştür. Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim görmekte olan müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin tespitinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2005)'a göre; genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (s.79). Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ile bu alışkanlığı düzenleyen değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ise ilişkisel tarama modelinin kullanılması planlanmıştır. Karasar (2005)'a göre; ilişkisel tarama modelleri iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (s.81).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’deki eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Bu evrenden belirlenen örneklem ise Doğu Anadolu bölgesindeki eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarıdır. Bu bağlamda Doğu Anadolu bölgesinde bulunan ilgili bölümler belirlenmiş ve bu bölümdeki öğrencilere ölçeğin uygulanması düşünülmüştür ki bölüm ilgili üniversite listesi şu şekildedir.

- Atatürk Üniversitesi
- Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
- Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
- Malatya İnönü Üniversitesi
- Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Veri Toplama Teknikleri/Araçları

Araştırmada Küçükosmanoğlu ve arkadaşlarının 2016 yılında hazırladığı 18 maddeden oluşan 4 faktörlü ‘Müzik Eğitiminde Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği’ ve uzman görüşleri ile literatür taraması sonucu oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Lojistik regresyon analizinin ve çalışmanın öngörülen bağımsız değişkenleri araştırmacı tarafından şu şekilde düzenlemiştir. Cinsiyet, sınıf düzeyi, çalgı türü, mezun olduğu lise türü, kaldığı yer, ek bir işte çalışma durumu, para kazanma amaçlı okul dışında ücret karşılığı müzik yapma durumu, çalgı çalışma sıklığı, çalgı çalışma süresi, çalgıyı çalıştığı mekân, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteğiyle tercih etme durumu, çalgıyı isteyerek seçme durumu, çalışmayı yürüttüğü zaman dilimi, ders öğretmeninin cinsiyeti, ders öğretmeninin cinsiyetinin durumu (karşı cins, hem cins). Bu değişkenler hazırlanmış olan uzman değerlendirme formu yardımıyla birlikte uzman görüşüne sunulmuş ve araştırmada kullanılması uygun görülen değişkenler tek bir kişisel bilgi formunda toplanmıştır.

Süreç

Araştırmanın temelini oluşturan problemlere ilişkin sonuçların elde edilmesi için literatür taraması yapılmış ve kuramsal çerçeveyi oluşturan kavramlar başlıklar haline getirilmiştir. Araştırmayı doğrudan ve dolaylı olarak kapsayan ulaşılabilen çalışmalar incelenip yapılan çalışma ile benzer ve zıt bulgular incelenmiş ve bu çalışmaların kendi aralarındaki benzerlik ve zıtlıkları karşılaştırılmıştır. Araştırmaların evren ve örneklemelerinden yola çıkarak problem durumunun doğu Anadolu bölgesinde daha önce hiçbir araştırmada yer almadığını tespit ettik ve evren örneklemimize bu şekilde karar verdik.

Doğu Anadolu bölgesini kapsayan araştırmanın giriş kuramsal çerçeve gibi ana hatları oluşturulduktan sonra çalışmanın ana unsuru olan bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını etkileyen değişkenlerin saptanması için literatürdeki çalışmalardan derlenen bağımsız değişken havuzu oluşturulmuş maddeler halinde uzman görüşüne sunulmuştur. Dokuz ayrı uzmandan görüş alarak araştırmanın bağımsız değişkenleri tespit edilmiştir. Daha sonra bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği ve tespit edilen bağımsız değişkenlerden oluşan kişisel bilgi formu çoğaltılarak uygulanmak üzere hazır hale getirilmiştir. Uygulamanın yapılacağı doğu Anadolu bölgesinde faal olarak öğretim faaliyetlerini sürdüren yükseköğretim kurumuna bağlı üniversitelerin ilgili birimlerinden anket ve ölçekleri uygulamak için gerekli izinler talep edilmiştir. Uygulamaların bu aşamasında uygulama yapılan okullarda görev yapan öğretim elemanlarından destek alınarak veri toplama sürecini tamamlanmıştır. Elde edilen veriler numaralandırılarak SPSS programına eklenmiş ve analizler yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda çalışmanın bulgu ve sonuçlarına ulaşılmıştır.

Veri Analizi

Çalışmanın birinci alt problemine ilişkin elde edilen veriler aritmetik ortalama-standart sapma yöntemiyle analiz edilmiş ve bu analiz sonucunda araştırmanın bağımsız değişkenleri elde edilmiştir.

Çalışmanın 1. Alt problemi için BÇÇA'ya ilişkin bağımsız değişkenleri belirlemek için uzman görüş formu aracılığı ile uzman görüşleri alınmıştır.

Çalışmanın 2. alt problemi için BÇÇA ölçeğinden elde edilen toplam puana göre aritmetik ortalaması alınmıştır.

Çalışmanın 3. Alt problemine ilişkin olarak ve lojistik regresyonun bağımsız değişkenlerini belirlemek için bağımsız örneklerde T-testi ve ANOVA analizi gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın 4. alt problemine ilişkin elde edilen veriler Lojistik regresyon yöntemiyle analiz edilmiştir. Lojistik regresyon, bir kategorik (sınıflamalı) veri ile çok sayıda bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi incelemenin yanında bir lojistik eğri ile karşılaştırarak değerlerin birbirlerine uygunluğunu tahmin etmede kullanılmaktadır. Lojistik regresyon analizi ile kategorik (sınıflamalı) veriler analiz edilmektedir ve bağımlı (sınıflamalı) ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişki modellenmektedir (Kılıç, 2000).

Bu çalışmada bağımlı değişken kümeleme analizi yöntemi ile kategorik hale dönüştürmüştür. Bu nedenle hem bağımlı hem de bağımsız değişkenlerin kategorik olmasından dolayı çalışmaya lojistik regresyon analizinin uygun olduğu düşünülmüştür.

Lojistik regresyon analizi yapmadan önce değişkenler arası çoklu bağlantılık sorununun test edilmesi önemli olduğundan lojistik regresyona girilen verilerin uygunluğunun belirlenmesi amacıyla değişkenler arasında çoklu bağlantılık sorununun olup olmadığını ortaya çıkarılmıştır. Cinsiyet, sınıf düzeyi, çalgı türü, mezun olduğu lise türü, kaldığı yer, ek bir işte çalışma durumu, para kazanma amaçlı okul dışında ücret karşılığı müzik yapma durumu, çalgı çalışma sıklığı, çalgı çalışma süresi, çalgıyı çalıştığı mekân, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteğiyle tercih etme durumu, çalgıyı isteyerek seçme durumu, çalışmayı yürüttüğü zaman dilimi, ders öğretmeninin cinsiyeti, ders öğretmeninin cinsiyetinin durumu (karşı cins, hem cins) değişkenlerine yer verilmiştir. Gujarati (2004)'e göre durum indeksi (CI) değerinin 30'dan büyük olması "yüksek düzeyde", 10 ile 30 arasında olması ise "orta düzeyde" doğrusal bağlantı problemi göstergesidir. Bu nedenle veriler incelenerek çoklu bağlantılık sorununu yaratan değişkenler modelden çıkarılmıştır.

Lojistik regresyon analizinde kullanılacak değişkenler arasında çoklu bağlantı probleminin araştırılmasına yönelik olarak öz-değerler, durum indeksleri ile varyans oranlarına ve yordayıcı değişkenlere ilişkin standart hatalar, tolerans, VIF değerleri ve değişkenler arasındaki ikili korelasyon değerlerine yer verilmiştir.

Lojistik regresyonun bağımlı değişkeni kategorik verilerden oluşur. Bu çalışmada ise lojistik regresyonun bağımlı değişkenini elde edebilmek için çalgı çalışma alışkanlıklarını düzeyini belirleyen ölçekten elde edilen verilere kümeleme analizi uygulanmıştır. Kümeleme analizi sonucunda müzik öğretmeni adayları çalgı çalışma alışkanlıklarına göre düşük ve yüksek düzeyliler olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Kümeleme analizi sonucunda müzik öğretmen adaylarının çalgı alışkanlıkları ölçeğinden yüksek düzeyli puan alanlar 1, düşük düzeyli puan alanlar 0 olarak kodlanmıştır. Böylece lojistik regresyon analizi sonucunda çalgı çalışma alışkanlıklarından yüksek olan grup (1) ve düşük olan grup (0) olarak kodlanmıştır. Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı yüksek olan gruba ilişkin anlamlı bağımsız değişkenler ve bu değişkenlerin arasında ki ilişki düzeyleri saptanmıştır.

Araştırmacı Rolü

Araştırmacı bu çalışmada literatür taraması yapmış ve kuramsal çerçeveyi oluşturan kavramları başlıklar haline getirmiştir. Araştırmacı tarafından literatürde ki çalışmalar incelenip yapılan çalışma ile benzer ve zıt bulguları incelenmiş aynı zamanda bu çalışmaların

kendi aralarındaki benzerlik ve zıtlıklar karşılaştırılmıştır. Araştırmacı evren örneklemini oluşturmuştur. Çalışmanın ana unsuru olan bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını etkileyen değişkenlerin saptanması için literatürdeki çalışmalardan derlediği bağımsız değişken havuzunu oluşturmuş ve maddeler halinde dokuz ayrı uzmandan görüş alarak araştırmanın bağımsız değişkenlerini tespit etmiştir. Daha sonra bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği ve tespit ettiği bağımsız değişkenlerden oluşan kişisel bilgi formunu çoğalttırarak uygulanmak üzere hazır hale getirmiştir. Uygulamanın yapılacağı yükseköğretim kurumuna bağlı üniversitelerin ilgili birimlerinden anket ve ölçekleri uygulamak için gerekli izinler için başvuru yapmıştır. Uygulamanın yapılacağı okulların kimisinde kendisi uygulama yaparak kimi okullardada ricada bulunduğu öğretim elemanlarından destek alarak veri toplama sürecini tamamlamıştır. Elde edilen verileri numaralandırılarak spss programına eklenmiş ve analizleri yapmıştır. Yapılan analizler sonucunda çalışmanın bulgu ve sonuçlarına ulaşmıştır. Son olarak enstitünün tez yazım kılavuzuna göre tezini tamamlamıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Yapılacak çalışmada uygulanacak olan ‘Müzik Eğitiminde Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları ölçeği’ nin 1. Faktörü çalışmaya değer verme olarak isimlendirilmiş ve maddelerin faktör yükleri .716 ile .583 arasında olduğu belirlenmiştir. Bu boyutun açıkladığı varyans oranı ise % 19.38 olarak saptanmıştır. Aynı şekilde 2. Faktör çalışmaya hazırlık boyutu .802 ile .722 arasında varyans oranı % 17.32 , 3.faktör ilgi ve istek boyutu maddelerin faktör yükleri .747 ile .694 arasında varyans oranı % 15.06 , 4. Faktör zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma maddelerin faktör yükü .808 ile .505 arasında varyans oranı % 9.11 olarak belirtilmiştir.

Ölçeğin ve boyutlarının güvenilirliği olan iç tutarlık katsayıları Cronbach Alpha değeri ile verilmiştir. Bu bağlamda çalışmaya değer verme boyutunun Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı. 825, çalışmaya hazırlık boyutunun Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı. 852, ilgi ve istek boyutunun Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı. 820, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma boyutunun Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı. 805 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tamamının Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise. 891 olarak belirlenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Çalışma Alışkanlığını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlığı yordayan değişkenlere ilişkin örneklem gurubundan elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu bağlamda, uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen ve araştırmada kullanılan değişkenlere ilişkin bulgular şu şekildedir:

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Bayan	271	57.2
Erkek	203	42.8
Toplam	474	100.0

Örneklemde yer alan öğretmen adaylarının % 57.2'si (271) kadın, % 42.8'inin (203) ise erkek olduğu belirlenmiştir. Bu bilgiden hareketle araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının çoğunluğunu bayanların oluşturduğu söylenilebilir.

Tablo 2. Katılımcıların Medeni Hal Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Medeni Hal	Frekans	Yüzde
Bekar	447	94.7
Evli	25	5.3
Toplam	472	100.0

Örneklemde yer alan öğretmen adaylarının % 94.7'si (447) bekâr, % 5.3'nün (25) ise evli olduğu belirlenmiştir. Bu bilgiden hareketle araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun bekar olduğu söylenilebilir.

Tablo 3. Katılımcıların Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Frekans	Yüzde
1. Sınıf	91	19.3
2. Sınıf	125	26.5
3. Sınıf	134	28.5
4. Sınıf	121	25.7
Toplam	471	100.0

Örneklemde yer alan öğretmen adaylarının % 19.3'ünün (91) 1.sınıf, % 26.5'inin (125) 2. sınıf, % 28.5'inin (134) 3. sınıf ve %25.7'sinin (121) 4. sınıfta öğrenim gördüğü belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının sınıf düzeyi açısından sayılarını birbirine yakın oranda olduğu söylenilebilir.

Tablo 4. *Katılımcıların Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Bireysel Çalgı	Frekans	Yüzde
Viyolonsel	32	6.8
Keman	120	25.4
Gitar	58	12.3
Şan	16	3.4
Viyola	33	7.0
Flüt	31	6.6
Yan Flüt	25	5.3
Ud	15	3.2
Bateri	2	.4
Saksafon	4	.8
Kanun	11	2.3
Piyano	38	8.1
Bağlama	66	14.0
Kontrbas	14	2.9
Tanbur	2	.4
Kaval	1	.2
Klarnet	4	.8
Toplam	472	100.0

Örneklemde yer alan öğretmen adaylarının % 6.8'inin (32) viyolonsel, % 25.4'ünün (120) Keman, % 12.3'ünün (58) gitar, % 3.4'ünün (16) şan, % 7.0'sinin (33) flüt, % 5.3'ünün (25) yan flüt, % 3.2'sinin (15) ud, % 0.4'ünün (2) bateri, % 0.8'inin (4) saksafon, % 2.3'ünün (11) kanun, % 8.1'inin (38) piyano, % 14.0'ünün (66) bağlama, % 2.9'unun (14) kontrbas, % 0.4'ünün (2) tambur, % 0.2'sinin (1) kaval ve %0.8'inin (4) ise klarnet çalgısı kullandığı belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun ana çalgı olarak keman bağlama ve gitar kullandığı söylenilebilir.

Tablo 5. *Katılımcıların Günlük Ortalama Çalgı Çalışma Süresi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Günlük Ortalama Çalgı Çalışma Süresi	Frekans	Yüzde
1 saatten az	134	28.4
1 - 2 Saat	240	50.8
3 - 4 Saat	85	18.0
5 Saat ve üstü	13	2.8
Toplam	472	100.0

Örneklemde yer alan öğretmen adaylarının % 28.4'ünün (134) 1 saatten az, % 50.8'inin (240) 1-2 saat, % 18.0'inin (85) 3-4 saat ve %2.8'inin (13) ise 5 saat ve üstü günlük ortalama çalışma süresi olduğu belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun bireysel çalgısına günlük çalışma süresinin 1-4 saat arasında olduğu söylenilebilir.

Tablo 6. *Katılımcıların Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Mezun Olunan Lise Türü	Frekans	Yüzde
Güzel Sanatlar Lisesi	242	53.8
Diğer	208	46.2
Toplam	450	100.0

Örneklemde yer alan öğretmen adaylarının % 53.8'inin (242) güzel sanatlar, % 46.2'sinin (208) ise diğer liselerden mezun olduğu belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının çoğunluğunun güzel sanatlar lisesi mezunu olduğu fakat normal lise çıkışlı aday sayısının da azımsanmayacak düzeyde olduğu söylenilebilir.

Tablo 7. *Katılımcıların Kaldığı Yer Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Kaldığı Yer	Frekans	Yüzde
Ev	296	64.9
Özel Yurt	52	11.4
Devlet Yurdu	100	21.9
Diğer	8	1.8
Toplam	456	100.0

Örneklemde yer alan öğretmen adaylarının % 64.9'unun (296) ev, % 11.4'ünün (52) özel yurt, % 21.9'unun (100) devlet yurdu ve %1.8'inin (8) ise diğer yerlerde kaldığı belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun evde ikamet ettiği söylenilebilir.

Tablo 8. *Katılımcıların İş Yapma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Ek İş Yapma Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	150	31.8
Hayır	321	68.2
Toplam	471	100.0

Örneklemde yer alan öğretmen adaylarının % 31.8'inin (150) ek iş yaptığı, % 68.2'sinin (321) ise ek bir iş yapmadığı belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun okul hayatı dışında

herhangi bir işle meşgul olmadığı ve sadece öğrenci olarak hayatına devam ettiği söylenilebilir.

Tablo 9. *Katılımcıların Okul Harici Ücret Karşılığında Müzik Yapma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Okul Harici Ücret Karşılığında Müzik Yapma Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	143	30.6
Hayır	325	69.4
Toplam	468	100.0

Örnekleme yer alan öğretmen adaylarının % 30.6'sının (143) okul haricinde ücret karşılığında müzik yaptığı, % 69.4'ünün (325) ise ücret karşılığında müzik yapmadığı belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun okul harici ücret karşılığı müzikal faaliyet yapmadığı söylenilebilir.

Tablo 10. *Katılımcıların Çalgı Çalışılan Mekân Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Çalgı Çalışılan Mekân	Frekans	Yüzde
Ev	213	47.2
Yurt	62	13.7
Okul	168	37.3
Arkadaş evi	8	1.8
Toplam	451	100.0

Örnekleme yer alan öğretmen adaylarının % 47.2'sinin (213) evde, % 13.7'ünün (62) yurttan, % 37.3'ünün (168) okulda ve % 1.8'sinin (8) ise arkadaşlarının evinde çalgılarına çalıştığı belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının çoğunluğunun çalgı çalışma mekanı olarak evi kullandığı, bunun dışında en fazla çalgı çalışılan mekanın okul olduğu söylenilebilir.

Tablo 11. *Katılımcıların Çalgı Çalışma Nedeni Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Çalgı Çalışma Nedeni	Frekans	Yüzde
Ders Geçme	126	27.4
Çalgıda İlerleme	334	72.6
Toplam	460	100.0

Örnekleme yer alan öğretmen adaylarının % 27.4'ünün (126) ders geçmek için, % 72.6'sının (334) çalgısında ilerlemek için çalgılarına çalıştıkları belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun çalgısında ilerleme amaçlı olarak çalgı çalıştığı söylenilebilir.

Tablo 12. *Katılımcıların Daha Önce Herhangi Bir Yükseköğretim Kurumunda Öğrenim Görme Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Daha Önce Herhangi Bir Yükseköğretim Kurumunda Öğrenim Görme Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	86	18.2
Hayır	386	81.8
Toplam	472	100.0

Örnekleme yer alan öğretmen adaylarının % 18.2'sinin (86) daha önce bir yükseköğretim kurumunda öğrenim gördüğü, % 81.8'inin (386) ise daha önce bir yükseköğretim kurumunda öğrenim görmediği belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının çok büyük bir çoğunluğunun daha önce herhangi bir yükseköğretim kurumunda eğitim görmediği söylenilebilir.

Tablo 13. *Katılımcıların Bölümü Kendi İsteği İle Tercih Etme Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Bölümü Kendi İsteği İle Tercih Etme Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	446	94.3
Hayır	27	5.7
Toplam	473	100.0

Örnekleme yer alan öğretmen adaylarının % 94.3'ünün (446) bölümü kendi isteği ile tercih ettiği, % 5.7'sinin (27) ise bölümü kendi isteği ile tercih etmediği belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının çok büyük bir çoğunluğunun okudukları bölümü kendi istekleri doğrultusunda seçtikleri söylenilebilir.

Tablo 14. *Katılımcıların Çalgıyı Kendi İsteği İle Tercih Etme Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri*

Çalgıyı Kendi İsteği İle Tercih Etme Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	374	79.4
Hayır	97	20.6
Toplam	471	100.0

Örnekleme yer alan öğretmen adaylarının % 79.4'ünün (374) çalgısını kendi isteği ile tercih ettiği, % 20.6'sının (97) ise çalgısını kendi isteği ile tercih etmediği belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun kullandıkları ana çalgıyı kendi istekleri doğrultusunda seçtikleri söylenilebilir.

Tablo 15. Katılımcıların Çalgı Çalışma Zaman Dilimi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Çalgı Çalışma Zaman Dilimi	Frekans	Yüzde
Sabah Kalkınca	11	2.4
Ders Arasında	79	17.1
Öğle Arasında	46	10.0
Okuldan Sonra	326	70.6
Toplam	462	100.0

Örnekleme yer alan öğretmen adaylarının % 2.4'ünün (11) sabah kalkınca, % 17.1'inin (79) ders aralarında, % 10.0'unun (46) öğle arasında ve % 70.6'inin ise (326) okuldan sonra çalgılarına çalıştığı belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun okul saatinden sonra çalgı çalıştıkları söylenilebilir.

Tablo 16. Katılımcıların Ders Hocasının Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Ders Hocasının Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Hemcins	236	50.6
Karşı Cins	230	49.4
Toplam	466	100.0

Örnekleme yer alan öğretmen adaylarının % 50.6'sının (236) çalgı hocası ile hemcins, %49.4'ünün (230) ise çalgı hocası ile karşı cinsten olduğu belirlenmiştir. Bu bilgilerden hareketle; araştırma örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının çoğunluğunun bireysel çalgı ders hocasının kendisiyle hemcins olduğu fakat kendisiyle hemcins çalgı hocası olmayanlarında neredeyse diğerlerine yakın sayıda olduğu söylenilebilir.

Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Çalışma Alışkanlığı Düzeylerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Tablo 17. Katılımcıların Çalışma Alışkanlık Düzeyleri

	N	Minimum puan	Maksimum puan	Ortalama	Standart sapma
Toplam	438	18	90	65.53	12.84

Örnekleme yer alan öğretmen adaylarının, alabilecekleri en az puan 18 iken alabilecekleri en fazla puan, 90 dır. Örnekleme yer alan öğretmen adaylarının çalışma alışkanlık düzeylerinin ortalaması ise 65.53 dür. Bu sonuçlardan anlaşılabileceği üzere BÇÇA ölçeğinden elde edilen sonuca göre öğrencilerin orta düzeyin üzerinde bireysel çalgı alışkanlıklarına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 18. Katılımcıların Kümeleme Analizi Sonucu Çalışma Alışkanlıkları Durumu

Final Küme Merkezleri (Final Cluster Centers)	Küme (Cluster)		ANOVA sonucu	
	1	2	F	P
n	276	162		
Toplam	74.58	52.93	981.671	.000

Yapılan kümeleme analizi sonucunda, çalışma alışkanlığı puanlarına göre yüksek puan alan 276 öğretmen adayı bir grup, düşük puan alan 162 öğretmen adayı ise bir grup oluşturmuştur. Yukarıda ki tabloda görüldüğü üzere kümeleme analizi sonucunda çalışma alışkanlığı yüksek düzeyde olan öğretmen adayı grubu gurubu 1 olarak, çalışma alışkanlık düzeyi düşük olan öğretmen adayları grubu ise 2 olarak kodlanmıştır. Bu kodlama kümeleme analizi sonucunda SPSS programı tarafından yapılmıştır. Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı puanı yüksek olan öğretmen adaylarının bulunduğu grubun ortalama puanı 74.58 iken Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı puanı düşük olan öğretmen adaylarının bulunduğu grubun ortalama puanı ise 52.93 olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda lojistik regresyonun bağımlı değişkeni olan bireysel çalgı çalışma alışkanlığı puanı yüksek ve düşük olan iki ayrı öğretmen adayı gurubu oluşturulmuştur. Kümeleme analizi sürecinde gerçekleşen ANOVA sonucuna göre de bu iki gurup arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($p<.05$). Lojistik regresyonda bireysel çalgı çalışma alışkanlığı düşük olan öğretmen adayı gurubu 0, yüksek olan öğretmen adayları gurubu ise 1 olarak kodlanmıştır.

Bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri üzerinde anlamlı ve anlamsız farklılık gösteren bağımlı ve bağımsız değişkenleri belirlemek için T Testi ve ANOVA Testi uygulanmıştır. T Testi ve ANOVA Testi bulgu ve sonuçlarına ilişkin tablolar aşağıda verilmiştir.

BÇÇA ölçeği uygulandıktan sonra iki kategorili bağımsız değişkenler olan cinsiyet, medeni hal, mezun olunan lise türü, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteği ile tercih etme durumu, çalgıyı kendi isteği ile tercih etme durumu değişkenlerine bağımsız örneklemelerde t testi uygulanmıştır.

Tablo 19. BÇÇA Üzerinde Anlamlı ve Anlamsız Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (T - Testi)

T Testi		n	Ortalama	F	p
Cinsiyet	Kadın	252	65.07	-.867	.387
	Erkek	186	66.15		
Medeni Hali	Bekâr	413	66.04	3.257	.001
	Evli	23	57.17		
Mezun Olunan Lise Türü	Güzel Sanatlar	232	64.58	-2.181	.030
	Diğerleri	186	67.32		
Okul Saatleri Dışında Ek Bir İş İle İlgilenme Durumu	Evet	136	65.00	-.679	.497
	Hayır	299	65.90		
Okul Haricinde Para Karşılığı Müzik Yapma Durumu	Evet	133	65.92	.340	.734
	Hayır	300	65.47		
Çalgı Çalışma Nedeni	Ders geçme	110	53.64	-13.841	.000
	Çalgıda ilerleme	315	69.89		
Daha Önce Herhangi Bir Yükseköğretim Kurumunda Öğrenim görme Durumu	Evet	78	67.37	1.347	.179
	Hayır	358	65.21		
Bölümü Kendi İsteği İle Tercih Etme Durumu	Evet	413	65.94	3.190	.002
	Hayır	24	57.45		
Çalgıyı Kendi İsteği İle Seçme Durumu	Evet	351	68.11	9.313	.000
	Hayır	84	54.80		
Çalgı Hocasının Cinsiyeti	Hemcins	215	66.58	1.551	.122
	Karşı Cins	216	64.66		

Tablodan anlaşılabacağı üzere medeni hal, mezun olunan lise türü, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteği ile seçme durumu, çalgıyı kendi isteği ile seçme durumu değişkenleri BÇÇA üzerinde anlamlı farklılık gösterirken ($p < .05$); cinsiyet, okul saatleri dışında ek bir iş

ile ilgilenme durumu, okul haricinde para karşılığı müzik yapma durumu, daha önce herhangi bir yükseköğretim kurumunda öğrenim görme durumu ve çalgı hocasının cinsiyet değişkenleri BÇÇA üzerinde anlamsız farklılık göstermektedir($p>.05$).

Tablo 20. BÇÇA Üzerinde Anlamlı Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (T Testi)

T Testi		n	Ortalama	F	p
Medeni Hali	Bekâr	413	66.04	3.257	.001
	Evli	23	57.17		
Mezun Olunan Lise Türü	Güzel Sanatlar	232	64.58	-2.181	.030
	Diğerleri	186	67.32		
Çalgı Çalışma Nedeni	Ders geçme	110	53.65	2.42	.000
	Çalgıda ilerleme	315	69.89		
Bölümü Kendi İsteği İle Seçme Durumu	Evet	413	65.94	3.190	.002
	Hayır	24	57.45		
Çalgıyı Kendi İsteği İle Seçme Durumu	Evet	351	68.11	9.313	.000
	Hayır	84	54.80		

Tabloda görüldüğü gibi medeni hal, mezun olunan lise türü, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteği ile seçme durumu, çalgıyı kendi isteği ile seçme durumu değişkenleri BÇÇA üzerinde anlamlı farklılık göstermektedir($p<.05$).

Tablodan elde edilen bilgilere göre, bekâr olan öğretmen adaylarının (413) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin (66.04), evli olan öğretmen adaylarının (23) çalışma alışkanlık düzeylerinin ise (57.17) olduğu yani bekâr olan öğretmen adaylarının evli olan öğretmen adaylarına göre çalışma alışkanlık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumdan evli olan öğretmen adaylarının ailesine karşı farklı sorumlulukları olduğundan bireysel çalgı çalışmaya fırsat bulamadığı dolayısıyla çalgı çalışma alışkanlığı kazanamadığı sonucuna varılabilir. Bekâr olan öğretmen adaylarının okul harici çok fazla meşguliyetlerinin olmadığını düşünürsek çalgılarına çalışmak için daha fazla zamanları ve imkânları olacağından belirli bir çalışma alışkanlıkları oluştuğu söylenebilir.

Öğretmen adaylarının mezun olduğu lise türüne göre çalgı çalışma alışkanlıkları incelendiğinde güzel sanatlar liselerinden mezun olan adayların (232) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin (64.58) diğer liselerden mezun olan öğretmen adaylarının (186) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerine (67.32) göre daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durum güzel

sanatlar lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının lisans eğitimine başladığında sınıfında ki sivil lise mezunlarına göre çalgı alanında daha önce güzel sanatlar lisesinde belirli bir seviyeye geldiğini düşünmeleri hasebiyle çok fazla çalışmaya gerek olmadığını düşünmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Sivil liselerden mezun olmuş olan öğretmen adaylarının daha önce çalgı ile alakalı olarak herhangi bir akademik eğitimleri olmadığından gerek sınıfında ki diğer arkadaşlarından geri kalmamak adına gerekse müzik öğretmeni olmak için çalgı çalışma zorunluluğu hissetmesinden kaynaklı olarak belirli bir çalgı çalışma alışkanlıklarının oluştuğu söylenebilir.

Bireysel çalgı çalışma alışkanlığını etkileyen bir diğer anlamlı değişken çalgı çalışma nedenidir. Çalgılarına ders geçmek için çalışan öğretmen adaylarının (110) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin(53.64) çalgılarında ilerlemek için çalgılarına çalışan öğretmen adaylarına (69.89) göre çok daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçtan hareketle çalgısında ilerlemeyi düşünen öğretmen adaylarının kendilerini zaten çalışmak zorundan hissetmelerinden dolayı doğal olarak çalışma alışkanlıklarının oluştuğu düşünülebilir. Çalgısına ders geçmek için çalışan öğretmen adaylarının da amaçları doğrultusunda sadece sınavlarda verilen etütlere çalıştığı dolayısıyla belirli bir çalgı çalışma alışkanlığı olmadığı söylenebilir.

Öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerine etki eden bölümü kendi isteği ile tercih etme bağımlı değişkenine bakıldığında, bölümü kendi isteği ile tercih eden öğretmen adaylarının (413) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin (65.94) bölümü kendi isteği ile tercih etmeyen öğretmen adaylarının (24) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerine (57.45) göre çok daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan hareketle istemediği bir bölümde öğrenim gören öğretmen adayının çalgı çalışma alışkanlığının olması zaten beklenemez. Buna karşın bölümü isteyerek tercih eden öğretmen adayı zaten bölümün gereklerini seve seve yapacağını düşünürsek çalgı çalışma alışkanlığının oluşacağını da söylemek mümkün olacağı söylenebilir.

Çalgı çalışma alışkanlığına anlamlı katkı sağlayan bir diğer bağımsız değişken de öğretmen adayının çalgısını kendi isteği ile tercih etme durumu değişkenidir. Tabloya bakıldığında çalgısını kendi isteği ile tercih eden öğretmen adaylarının (351) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin (68.11), çalgısını kendi isteği ile tercih etmeyen öğretmen adaylarının (84) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerine (54.80) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalgısını kendi isteği ile tercih eden adayların çalgısını çalarken alacağı hazzın kendi isteği ile tercih etmeyenlere göre çok daha fazla olacağını düşünürsek sevdiği ve sevdiği işi başarmanın verdiği mutluluktan ötürü belirli bir düzeyde çalgı çalışma alışkanlığı edinmiş olabileceğini

söylemek mümkün olabilir. Diğer yandan çalgısını kendi isteği ile tercih etmeyen ama mecburen çalışmak zorunda hisseden öğretmen adaylarının çalgısına sadece sınav dönemlerinde çalışmak isteyeceği düşünülürse belirli bir düzeyde çalgı çalışma alışkanlık düzeyinin oluşmasını beklemenin mümkün olmayacağı düşünülebilir.

Tablo 21. BÇÇA Üzerinde Anlamsız Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (T Testi)

T Testi		n	Ortalama	F	p
Cinsiyet	Kadın	252	65.07	-.867	.387
	Erkek	186	66.15		
Okul Saatleri Dışında Ek Bir İş İle İlgilenme Durumu	Evet	136	65.00	-.679	.497
	Hayır	299	65.90		
Okul Haricinde Para Karşılığı Müzik Yapma Durumu	Evet	133	65.92	.340	.734
	Hayır	300	65.47		
Daha Önce Herhangi Bir Yükseköğretim Kurumunda Öğrenim görme Durumu	Evet	78	67.37	1.347	.179
	Hayır	358	65.21		
Çalgı Hocasının Cinsiyeti	Hemcins	215	66.58	1.551	.122
	Karşı Cins	216	64.66		

Tabloda görüldüğü gibi cinsiyet, okul saatleri dışında ek bir iş ile ilgilenme durumu, okul haricinde para karşılığı müzik yapma durumu, daha önce herhangi bir yükseköğretim kurumunda öğrenim görme durumu ve çalgı hocasının cinsiyet değişkenleri BÇÇA üzerinde anlamsız farklılık göstermektedir($p > .05$).

Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçeği uygulandıktan sonra ikiden fazla kategorili bağımsız değişkenler olan sınıf düzeyi, günlük çalgı çalışma süresi, kaldığı yer, çalgıya çalışılan yer ve çalgı çalışma zaman dilimi değişkenlerine bağımsız örneklemelerde ANOVA Testi uygulanmıştır. ANOVA Testine ilişkin bulgu ve sonuçlara ait tablolar aşağıda verilmiştir.

Tablo 22. BÇÇA Üzerinde Anlamlı ve Anlamsız Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (ANOVA)

ANOVA Sonuçları		n	Ortalama	F	p
<i>Sınıf Düzeyi</i>	1. Sınıf	86	68.23	3.532	.015
	2. Sınıf	116	65.31		
	3. Sınıf	123	66.55		
	4. Sınıf	110	62.59		
<i>Günlük Çalgı Çalışma Süresi</i>	1 saatten az	122	58.33	24.190	.000
	1-2 saat	221	67.05		
	3-4 sat	84	70.90		
	5 saat ve üzeri	10	75.90		
<i>Kaldığı Yer</i>	Ev	276	65.61	2.852	.037
	Özel yurt	46	62.45		
	Devlet yurdu	91	67.20		
	Diğer	8	56.12		
<i>Çalgıya Çalışılan Yer</i>	Ev	195	64.81	1.734	.159
	Yurt	58	66.76		
	Okul	159	66.66		
	Arkadaş Evi	5	56.20		
<i>Çalgı Çalışma Zaman Dilimi</i>	Sabah kalkınca	11	63.45	7.315	.000
	Ders aralarında	73	61.09		
	Öğle arasında	39	60.51		
	Okuldan sonra	304	67.26		

Tabloda sınıf düzeyi, günlük çalgı çalışma süresi, kaldığı yer ve çalgı çalışma zaman dilimi değişkenleri BÇÇA üzerinde anlamlı farklılık gösterirken($p < .05$); çalgıya çalışılan yer değişkeni BÇÇA üzerinde anlamsız farklılık göstermektedir($p > .05$).

Tablo 23. BÇÇA Üzerinde Anlamlı Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (ANOVA)

ANOVA Sonuçları		n	Ortalama	F	p
<i>Sınıf Düzeyi</i>	1. Sınıf	86	68.23	3.532	.015
	2. Sınıf	116	65.31		
	3. Sınıf	123	66.55		
	4. Sınıf	110	62.59		
<i>Günlük Çalgı Çalışma Süresi</i>	1 saatten az	122	58.33	24.190	.000
	1-2 saat	221	67.05		
	3-4 sat	84	70.90		
	5 saat ve üzeri	10	75.90		
<i>Kaldığı Yer</i>	Ev	276	65.61	2.852	.037
	Özel yurt	46	62.45		
	Devlet yurdu	91	67.20		
	Diğer	8	56.12		
<i>Çalgı Çalışma Zaman Dilimi</i>	Sabah kalkınca	11	63.45	7.315	.000
	Ders aralarında	73	61.09		
	Öğle arasında	39	60.51		
	Okuldan sonra	304	67.26		

Tabloda görüldüğü gibi sınıf düzeyi, günlük çalgı çalışma süresi, kaldığı yer ve çalgı çalışma zaman dilimi değişkenleri BÇÇA üzerinde anlamlı farklılık göstermektedir($p<.05$).

Çalgı çalışma alışkanlığını anlamlı olarak etkileyen sınıf düzeyi değişkenine bakıldığında 1. Sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının (86) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin (68.23) 2. Sınıf düzeyinde öğrenim gören (116), çalgı çalışma alışkanlık düzeyi 65.31 olan, 3. Sınıf düzeyinde öğrenim gören (123) çalgı çalışma alışkanlık düzeyi 66.55 olan ve 4. sınıf düzeyinde öğrenim gören (110) çalgı çalışma alışkanlık düzeyi 62.59 olan adaylara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bilgilerden yola çıkarak 1. Sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının diğer sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha yüksek çalgı çalışma alışkanlığına sahip oldukları söylenebilir. Bu sonucun okulun ilk düzeyinde bulunmalarından ötürü yüksek motivasyona sahip olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Tabloda göze çarpan bir diğer husus ise 2. Sınıf düzeyinde çalgı çalışma alışkanlık düzeyinin düştüğü 3. Sınıf düzeyinde tekrar yükseldiği ve son sınıfta en alt

seviyelere gerilediğidir. 4. Sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyinin düşük olmasının gerek kamu personeli seçme sınavı kaygılarından gerekse okul bitince hayatlarına nasıl yön verecekleri telaşına kapılmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Günlük çalgı çalışma zaman dilimi değişkeninin çalgı çalışma alışkanlık düzeyi üzerine etkilerine bakıldığında; çalgısına günlük 1 saatten az çalışan öğretmen adaylarının(122) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin 58.33, çalgısına günlük 1-2 saat çalışan öğretmen adaylarının(221) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin 67.05, çalgısına günlük 3-4 saat çalışan öğretmen adaylarının(84) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin 70.90 ve çalgısına günlük 5 saat ve üzerinde çalışan öğretmen adaylarının(8) çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin ise 75.90, olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle çalgısına günlük çalışma oranı ile çalgı çalışma alışkanlık düzeyinin doğru orantılı olduğu görülmektedir. Öğretmen adayı çalgısına günlük ne kadar çok çalışıyorsa çalgı çalışma alışkanlık düzeyi o kadar yüksek ne kadar az çalışıyorsa çalgı çalışma alışkanlık düzeyi de o kadar düşük olacaktır.

Çalgı çalışma alışkanlık düzeyine anlamlı katkı sağlayan bir diğer değişken kalınan yer değişkenidir. Araştırmada incelenen öğretmen adaylarının 276'sının evde 46'sının özel yurtlarda, 91'inin devlet yurtlarında, 8'inin ise başka yerlerde kaldığı tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının kaldığı yerlere göre çalgı çalışma alışkanlık düzeyine bakacak olursak, evde kalan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin 65.61, özel yurtlarda kalan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin 62.45, devlet yurdunda kalan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin 67.20 ve diğer seçeneğini işaretleyen öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin 56.12 olduğu ve devlet yurdunda kalan öğrenci adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin en yüksek olduğu, evde kalanların çalışma alışkanlık düzeyinin 2. Sırada yüksek dereceye sahip olduğu, özel yurttan kalan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin 3. Sırada ve diğer seçeneğini işaretleyen adayların çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin 4. Sırada yer aldığı görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında devlet yurdunda ve evde kalan öğretmen adaylarının devlet yurdu ve evde daha samimi ve daha huzurlu olduklarından çalgı çalışma alışkanlıklarının yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerine anlamlı etki eden son değişken çalgı çalışma zaman dilimi değişkenidir. Çalgılarına sabah kalkınca çalışan öğretmen adaylarının(11) çalgı çalışma alışkanlık düzeyi 63.45, çalgılarına ders aralarında çalışan öğretmen adaylarının(73) çalgı çalışma alışkanlık düzeyi 61.09, çalgılarına öğle

aralarında çalışan öğretmen adaylarının(39) çalgı çalışma alışkanlık düzeyi 60.51 ve çalgılarına okuldan sonra çalışan öğretmen adaylarının(304) çalgı çalışma alışkanlık düzeyi 67.26'dır. Bu bilgilerden hareketle çalgısına okuldan sonra çalışan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlıklarının en yüksek seviyede olduğu ve çalgısına öğle arasında çalışan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin de en düşük seviyede olduğu söylenebilir. Seçeneklere bakıldığında; ders aralarında ve öğle arasında seçeneğinin okul ortamını, sabah kalkınca ve okuldan sonra seçeneklerinin okul dışı ortamları (ev, yurt, v.s) olduğunu söylemek mümkündür. Sonuçları bu açıdan değerlendirecek olursak, evde yurttan v.s çalgısına çalışan öğretmen adaylarının okul ortamında çalgısına çalışan öğretmen adaylarına göre daha yüksek çalgı çalışma alışkanlıkları edindiklerini söyleyebiliriz.

Tablo 24. BÇÇA Üzerinde Anlamsız Farklılık Gösteren Bağımsız Değişkenler (ANOVA)

ANOVA Sonuçları		n	Ortalama	F	p
Çalgıya Çalışılan Yer	Ev	195	64.81	1.734	.159
	Yurt	58	66.76		
	Okul	159	66.66		
	Arkadaş Evi	5	56.20		

Tabloda görüldüğü gibi çalgıya çalışılan yer değişkeni BÇÇA üzerinde anlamsız farklılık göstermektedir($p > .05$).

Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı üzerinde anlamsız farklılık gösteren çalgıya çalışılan yer değişkeni incelendiğinde çalgısına yurttan çalışan öğretmen adaylarının(198) çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri 66.76, çalgısına okulda çalışan öğretmen adaylarının(159) çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri 66.66, çalgısına evde çalışan öğretmen adaylarının(195) çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri 64.81 ve çalgısına arkadaşlarının evinde çalışan öğretmen adaylarının(5) çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri 56.20'dir. bu durum bize çalgısına yurttan çalışanların çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin, ev ve okulda çalışan öğretmen adaylarına göre çok büyük bir fark olmasa da az bir farkla yüksek olduğu sonucunu vermektedir. Çalgısına arkadaş evinde çalışan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyi ise çalgısına evde okulda ve yurttan çalışan öğretmen adaylarına göre çok daha düşüktür. Bu durumun nedeninin arkadaşlarla bir arada olunca çalgı çalışmaktan çok serbest müzik yapma ihtimallerinden ötürü olduğu düşünülebilir.

Öğretmen Adaylarının BÇÇA'ya ilişkin yönelimlerini Yordayan Değişkenlerin Yordama Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bulgular

Bu araştırmada öğretmen adaylarının BÇÇA'ya ilişkin yönelimi ile kategorik bağımsız değişkenler (cinsiyet, medeni hal, mezun olunan lise türü, okul saatleri dışında ek bir işle ilgilenme durumu, okul haricinde para karşılığı müzik yapma durumu, çalgı çalışma nedeni, daha önce herhangi bir yükseköğretim kurumunda öğrenim görme durumu, bölümü kendi isteği ile tercih etme durumu, çalgıyı kendi isteği ile seçme durumu, çalgı hocasının cinsiyeti, sınıf düzeyi, günlük çalgı çalışma süresi, kalınan yer, çalgıya çalışılan yer ve çalgı çalışma zaman dilimi) arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek ve bu verilerin modele olan katkısını ortaya koyabilmek amacıyla Lojistik Regresyon Analizi gerçekleştirilmiştir. Kategorik bağımsız değişkenler olarak bağımsız örneklemelerde t testi ve ANOVA sonucunda anlamlı fark yaratan medeni hal, mezun olunan lise türü, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteği ile tercih etme durumu, çalgıyı kendi isteği ile seçme durumu, sınıf düzeyi, günlük çalgı çalışma süresi, kalınan yer ve çalgı çalışma zaman dilimi değişkenleri seçilmiştir. Araştırmada bağımlı değişkeni(bireysel çalgı çalışma alışkanlığı) etkileyen bağımsız değişkenlerin(medeni hal, mezun olunan lise türü, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteği ile tercih etme durumu, çalgıyı kendi isteği ile seçme durumu, sınıf düzeyi, günlük çalgı çalışma süresi, kalınan yer ve çalgı çalışma zaman dilimi) modele olan katkısı belirlenmek istendiği için Lojistik Regresyon analizlerinden “Olabilirlik Oranı” ile “Enter Yöntemi” tercih edilmiştir. Özellikle Enter Yönteminin tercih edilme nedeni, az sayıdaki parametreler için güvenilir sonuçlar vermesinden kaynaklanmaktadır (Çokluk, 2010; Dugard ve Todman, 2007). Tablo 27’de ilk olarak Lojistik Regresyon analizi sonucunda katılımcıların gözlenen gerçek durumları ve ilk sınıflandırma yüzdeleri yer almaktadır.

Uyguladığımız lojistik regresyon modelinin bağımlı değişkenimize(bireysel çalgı çalışma alışkanlığı) uyumlu olduğunu belirlemek ispatlamak için aşağıdaki Hosmer ve Lemeshow Testi ve Cox ve Snell’in ölçü-benzerlik değeri hesaplamasından faydalanılmıştır.

Modelin uygulanabilirliğini belirlediğimiz ölçü benzerlik değeri tabloları aşağıda verilmiştir.

Tablo 25. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Lojistik Regresyon Analizi Sonucunda Elde Edilen İlk Sınıflandırma Durumu

ADIM	GÖZLENEN	GÖZLENEN			
		BÇÇA İlişkin Puanları		BÇÇA'ya	
		Düşük puana sahip grup (0)	Yüksek puana sahip grup (1)	İlişkin Yönelim Yüzdeleri	
Adım O	BÇÇA'ya ilişkin yönelim puanları	Düşük puana sahip grup (0)	0	151	0
		Yüksek puana sahip grup (1)	0	223	100
Doğru sınıflama yüzdesi % 59.6'dır.					

Tablo incelendiğinde, lojistik regresyon analizinin öncelikle yordayıcı değişkenler açısından tüm öğretmen adaylarını yüksek çalgı çalışma alışkanlığına ilişkin puanlar kategorisinde sınıflandırdığı ve bu haliyle doğru sınıflandırma yüzdesinin %59.6 olduğu görülmektedir. Bu tablodaki sınıflandırma yüzdesinin değişkenler analize dâhil edildiğinde artması beklenmektedir. Eğer bu artış belirli bir yüzdenin üzerinde ise bu durum değişkenlerin bağımlı değişkeni doğru sınıflandırdığı ve modelin başarılı olduğunun da bir göstergesi olacaktır. Tablo 26'da değişkenler analize dâhil edildiğinde üretilen farklı modellerin Omnibus değerleri yer almaktadır.

Tablo 26. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Lojistik Regresyon Analizi Sonucunda Elde Edilen Model Katsayılarına İlişkin Omnibus Testi

		Ki-Kare	Sd	p
Adım 1	Adım	181.538	17	.000
	Blok	181.538	17	.000
	Model	181.538	17	.000

Tabloda analizin değişkenler için bir model ürettiği görülmektedir. Anlamlılık değerleri incelendiğinde ki-kare değerlerinin bu model için anlamlı olduğu belirlenmiştir (Ki-Kare= 181.538, sd: 17; p<.01). “p” değerinin anlamlı olması yordanan değişken ile yordayıcı değişkenler arasında ilişkinin varlığını göstermektedir. Buna göre bağımlı değişken (iki

kategoriye ayrılan BÇÇA'ya ilişkin yüksek ve düşük düzeyli yönelimler) ile düzenleyici değişkenler (medeni hal, mezun olunan lise türü, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteği ile tercih etme durumu, çalgıyı kendi isteği ile seçme durumu, sınıf düzeyi, günlük çalgı çalışma süresi, kalınan yer ve çalgı çalışma zaman dilimi) arasında bir ilişkinin varlığından bahsedilebilir. Burada elde edilen uyum iyiliği yordayıcı değişkenlerin (medeni hal, mezun olunan lise türü, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteği ile tercih etme durumu, çalgıyı kendi isteği ile seçme durumu, sınıf düzeyi, günlük çalgı çalışma süresi, kalınan yer ve çalgı çalışma zaman dilimi) girdiği modelin, yordayıcı değişkenlerin girmediği başlangıç modelinden daha iyi çalıştığını göstermektedir. Bu ilişkinin bir bütün olarak kabul edilebilir bir düzeyde olup olmadığının belirlenmesi için ise değişkenlere Hosmer ve Lemeshow Testi uygulanmış ve test sonuçlarına Tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Lojistik Regresyon Analizine Ait Hosmer ve Lemeshow Testi Sonucu

Hosmer and Lemeshow Test			
Adım	Ki-Kare	sd	p
Adım 1	9.221	8	.324

Tablo incelendiğinde Hosmer ve Lemeshow testlerinin analizi sonuçlarının elde edilen model için anlamlı olmadığı ($p > .005$) göze çarpmaktadır. Hosmer ve Lemeshow testinde zayıf bir uyum .05'ten daha düşük bir anlamlılık değeri tarafından işaret edildiği için, modeli .05'ten daha büyük bir anlamlılık değeri almalıdır (Pallant, 2015). Bu değer anlamlı olmaması, modelin bir bütün olarak kabul edilebilir uyuma sahip olduğunu, yani model-veri uyumunun yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. Modellerde kabul edilebilir bir uyuma sahip olan verilerin modeli ne kadar açıkladığını gösteren varyans değerleri Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Lojistik Regresyon Analizinde Amaçlanan Modelin Özeti

Adım	-2 LL	Cox ve Snell R^2	Nagelkerke R^2
Adım 1	322.988	%38.5	%51.9

Modeller tarafından bağımlı değişkende açıklanan varyansın iki farklı yoldan kestirilmesini Cox ve Snell R^2 ve Nagelkerke R^2 değerleri temsil eder. Model ki-kare istatistiğinin anlamlı olması Cox ve Snell R^2 ile Nagelkerke R^2 değerlerinin %20'ye yakın olması veya üzerinde olması modelin anlamlı olduğu şeklinde ifade edilebilir (Alpar, 2011). Tablo 28'e göre de Cox ve Snell R^2 değeri incelendiğinde, modelde yordayıcı değişkenler

analize girdiğinde, öğretmen adaylarının BÇÇA'ya ilişkin yönelimi yordanan değişkendeki varyansın %38.5'ini açıkladığı görülmektedir. Bu durum Nagelkerke R^2 değeri için ise %51.9'dur. tablo da görüldüğü üzere Cox ve Snell R^2 değeri ile Nagelkerke R^2 değerlerinin %20'nin üzerinde olması modelimizin anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 29. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Lojistik Regresyon Analizine Ait Regresyon Modeli Sonucunda Elde Edilen Sınıflandırma Yüzdeleri

ADIM	GERÇEK/GÖZLENEN DURUM	BEKLENEN DURUM			
		BÇÇA İlişkin Puanları		BÇÇA'ya İlişkin Yönelim Yüzdeleri	
		Düşük puana sahip grup (0)	Yüksek puana sahip grup (1)		
Adım 1	BÇÇA'ya ilişkin yönelim puanları	Düşük puana sahip grup (0)	101	50	66.9
		Yüksek puana sahip grup (1)	23	200	89.7
Doğru sınıflama yüzdesi % 80,5'dir.					

Tablodan elde edilen sonuçlar, bağımlı değişken olan BÇÇA'ya ilişkin yönelim puanları yordayıcı değişkenler olan medeni hal, mezun olunan lise türü, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteği ile tercih etme durumu, çalgıyı kendi isteği ile seçme durumu, sınıf düzeyi, günlük çalgı çalışma süresi, kalınan yer ve çalgı çalışma zaman dilimi tarafından sınıflandırılmasında modelin % 80.5 sınıflama başarısına sahip olduğu göstermektedir. Başka bir deyişle, modelde yer alan bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni doğru sınıflandırma oranı %80.5'dir. Bu değer %50'den büyük olması ve ilk adım sınıflandırma oranından yüksek olması (ilk oran % 59.6) analizin sınıflandırma doğruluğunun yüksek olduğunu ve doğru sınıflandırma yapıldığını göstermektedir. Bu sonuçlar yordayıcıların düşük ve yüksek BÇÇA'ya ilişkin yönelim puanlarına sahip grupların başarılı bir şekilde sınıflandırıldığını göstermektedir. Fakat bu sınıflandırma hangi değişkenlerin sınıflandırmaya anlamlı katkı sağladığını göstermemektedir. Tablo 30'da her bir değişkenin modele olan katkısına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 30. Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Belirlenmesi Amacıyla yapılan Lojistik Regresyon Sonucu Üretilen Modelde Yer Alan Değişkenlerin Katsayı Tahminleri

Değişkenler	B	S.E.	Wald	sd	P	Exp (B)
Medeni Hal (Bekâr)	.832	.650	1.640	1	.200	2.298
Lise Türü	-.201	.299	.451	1	.502	.818
Sınıf			10.735	3	.013	
4. sınıf	1.209	.441	7.526	1	.006	3.350
3. sınıf	1.168	.411	8.074	1	.004	3.215
2. sınıf	.606	.384	2.488	1	.115	1.833
Çalgı Çalışma Süresi			9.421	3	.024	
(3-4 saat)	.777	.327	5.641	1	.018	2.176
(1-2 saat)	1.050	.441	5.671	1	.017	2.858
(1 saatten az)	2.484	1.449	2.942	1	.086	11.994
Kalınan Yer			1.428	3	.699	
(Ev)	-.384	1.863	.042	1	.837	.681
(Özel Yurt)	-.892	1.901	.220	1	.639	.410
(Devlet Yurdu)	-.304	1.886	.026	1	.872	.738
Çalgı Çalışma Nedeni(çalgıda ilerlemek)	2.622	.377	48.516	1	.000	13.770
Bölümü Kendi İsteği ile Tercih etme Durumu (Evet)	1.419	.759	3.497	1	.061	4.133
Çalgıyı Kendi İsteği ile Tercih etme Durumu (Evet)	1.267	.383	10.965	1	.001	3.551
Çalgı Çalışma Zaman Dilimi (okul sonrası)			19.076	3	.000	
(sabah kalkınca)	-.354	.927	.146	1	.702	.702
(ders arasında)	-1.468	.979	2.248	1	.134	.230
(öğle arasında)	.582	.879	.439	1	.508	1.790
Sabit	-5.820	2.086	7.782	1	.005	.003

Tablo incelendiğinde öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri, günlük ortalama çalışma süresi, çalgı çalışma nedeni, çalgısını kendi isteği ile seçme durumu ve çalgı çalışma zaman

dilimi değişkenlerinin modele katkılarının anlamlı olduğu görölmektedir ($p<.05$). Bu bağlamda yüksek BÇÇA'na ilişkin puana sahip olup olunmamasını etkileyen ana değişkenler; öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri, günlük ortalama çalışma süresi, çalgı çalışma nedeni, çalgısını kendi isteği ile seçme durumu ve çalgı çalışma zaman dilimi değişkenleridir. Wald istatistiklerine göre çalgı çalışma alışkanlıklarının yordanmasına en fazla katkı yapan değişken çalgı çalışma nedenidir(48.516). Katkı yapan diğer bağımsız değişkenler sırasıyla çalgı çalışma zaman dilimi(19.076), çalgısını kendi isteği ile seçme durumu(10.965), sınıf düzeyi(10.735) ve günlük ortalama çalışma süresi(9.421) dir.

Modele anlamlı katkısı olduğu belirlenen değişkenlerden biri öğretmen adaylarının çalgı çalışma nedenidir. Genel anlamda çalgı çalışma nedeni değişkeninin öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlıkları üzerinde anlamlı katkı sağladığı görölmektedir. (Wald = 48.516; $sd=1$; $p<.05$). Çalgıda ilerlemek için çalgısına çalışan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyine ilişkin doğru tahmin yürütme gücü, çalgısına ders geçmek için çalışan öğretmen adaylarına göre 13.8 kat daha yüksek olduğu görölmektedir. Bu sonuca göre bir öğretmen adayının çalgı çalışma alışkanlığının olup olmadığının hakkında tahmin yürütürken çalgısına çalgısında ilerlemek için çalışıyor olması ihtimaller arasında gösterilebilir.

Modele anlamlı katkısı olduğu belirlenen değişkenlerden bir diğeri çalışılan zaman dilimi değişkenidir. Çalgı çalışma zaman dilimi değişkeninin öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerine ilişkin puanı üzerinde anlamlı katkı yaptığı anlaşılmaktadır (Wald = 19.076; $sd=3$; $p<.05$). Çalgısına okuldan sonra çalışan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyine ilişkin, tahmini doğrulama gücünün, çalgısına sabah kalkınca çalışanlardan 1.4 kat, çalgısına ders aralarında çalışan öğretmen adaylarından 4.3 kat ve çalgısına öğle aralarında çalışan öğretmen adaylarından 1.8 kat daha yüksek olduğu görölmektedir. Çalışma zaman dilimleri içerisinde modele anlamlı katkısı olan tek maddenin okuldan sonra çalışma değişkeni olduğu görölmektedir. Dolayısıyla bir öğretmen adayının çalgı çalışma alışkanlığı olup olmadığına dair tahminde bulunurken çalgısına okuldan sonra çalışma durumunun göz önünde bulundurulması gerektiği söylenebilir.

Modele anlamlı katkısı olduğu belirlenen değişkenlerden biri öğretmenler adaylarının çalgısını kendi isteği ile seçme durumudur. Çalgısını kendi isteği ile seçme durumu değişkeninin öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlıkları düzeyine anlamlı katkı yaptığı görölmektedir. (Wald = 10.965; $sd=1$; $p<.05$).çalgısını kendi isteği ile tercih eden öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyi üzerinde ki tahmini doğrulama gücünün, çalgısını kendi isteği dışında tercih eden öğretmen adaylarından 3.6 kat daha fazla olduğu tespit

edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle bir öğretmen adayı çalgı çalışma alışkanlığına sahipse diğer değişkenlerle beraber çalgısını kendi isteği ile seçmiştir diye tahminde bulunabiliriz.

Modelimize anlamlı katkıda bulunan diğer değişkenimiz, sınıf düzeyi değişkenimizdir. Öğretmen adaylarının sınıf düzeyi değişkeni, öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyine anlamlı katkı sağlamaktadır. (Wald = 10.735; sd=3; p<.05). 1. Sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyi ile alakalı tahmini doğrulama gücünün, 4. Sınıf düzeyindeki adaylardan 3.3 kat, 3. Sınıf düzeyinde ki öğretmen adaylarından 3.2 kat ve 2.sınıf düzeyinde ki öğretmen adaylarından 1.8 kat daha yüksek olduğu görülmektedir. bu bilgiler doğrultusunda 1. Sınıf düzeyinde ki öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyi üzerinde ki tahmini doğrulama gücünün diğer sınıflara oranla daha yüksek olduğu görünmektedir. Bu bilgilerden yola çıkarsak bir öğretmen adayının çalgı çalışma alışkanlığının olup olmadığı üzerinde bir tahmin yürütürken tahmini doğrulama gücünün en yüksek olduğu değişkenin 1. Sınıf değişkeni olduğunu dikkate almamız gerekebilir.

Modele anlamlı katkısı olduğu belirlenen değişkenlerden bir diğeri öğretmen adaylarının günlük çalgı çalışma süresi değişkenidir. Genel anlamda öğretmen adaylarının günlük çalgı çalışma süresi değişkeni çalgı çalışma alışkanlıklarına ilişkin puanı üzerinde anlamlı katkı yapmaktadır (Wald = 9.421; sd=3; p<.05). Günlük çalgı çalışma süresi 5 saat ve üzeri olan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyi ile alakalı tahmini doğrulama gücünün, günlük 1 saatten az çalışan adaylardan 12 kat, 1-2 saat çalışan öğretmen adaylarından 2.8kat ve günlük 3-4 saat çalışan öğretmen adaylarından 2 kat daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda çalgısına günlük 5 saat ve üzeri çalışan öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyi üzerinde ki tahmini doğrulama gücünün diğer adaylara oranla daha yüksek olduğu görünmektedir. Bu sonuca bakıldığında öğretmen adaylarının günlük çalgı çalışma süreleri arttıkça çalgı çalışma alışkanlık düzeyi ile alakalı tahmini doğrulama gücünün de arttığı saptanmıştır. Sonuçlardan anlaşılabileceği üzere bir öğretmen adayının çalgı çalışma alışkanlığının olup olmadığı hakkında tahmin yürütürken günlük 5 saatten fazla ders çalışma değişkeninin bize yol gösterici olacak değişkenlerden olabileceği söylenebilir.

Modele anlamlı katkısı olmadığı belirlenen değişkenlerden biri öğretmen adaylarının medeni hali (Wald = 1.640; sd=1), mezun olduğu lise türü (Wald = .451; sd=1), kaldığı yer (Wald = 1.428; sd=3), bölümü kendi isteği ile tercih etme durumu (Wald = 3.497; sd=1) değişkenleridir (p>.05). Genel anlamda öğretmen adaylarının medeni hali, mezun olduğu lise türü, kaldığı yer, bölümü kendi isteği ile tercih etme durumu değişkenlerinin öğretmen

adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeyi ile alakalı tahmini doğrulama gücü üzerinde anlamlı katkı yapmadığı görölmüştür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç ve Öneriler

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıklarını yordayan değişkenlerin uzman görüş formu sonucunda cinsiyet, medeni hal, sınıf düzeyi, bireysel çalgıya günlük ortalama çalışma süresi, mezun olunan lise türü, kalınan yer, okul saatleri dışında ek bir işle ilgilenme durumu, okul haricinde para kazanmak için müzik yapma durumu, bireysel çalgıya çalışılan yer, çalgı çalışma nedeni, daha önce herhangi bir yükseköğretim kurumunda öğrenim görme durumu, bölümü kendi isteği ile tercih etme durumu, çalgısını kendi isteği ile tercih etme durumu, çalgıya çalışılan zaman dilimi, çalgı hocasının cinsiyeti değişkenleri olduğu saptanmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Yapılan kümeleme analizi sonucunda, çalışma alışkanlığı puanlarına göre yüksek puan alan 276 öğretmen adayı bir grup, düşük puan alan 162 öğretmen adayı ise bir grup oluşturmuştur. Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı puanı yüksek olan öğretmen adaylarının bulunduğu grubun ortalama puanı 74.58 iken Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı puanı düşük olan öğretmen adaylarının bulunduğu grubun ortalama puanı ise 52.93 olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda lojistik regresyonun bağımlı değişkeni olan bireysel çalgı çalışma alışkanlığı puanı yüksek ve düşük olan iki öğretmen adayları gurubu oluşturulmuştur. Kümeleme analizi sürecinde gerçekleşen ANOVA sonucuna göre de bu iki gurup arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($p<.05$). Lojistik regresyonda bireysel çalgı çalışma alışkanlığı düşük olan öğretmen adayı gurubu 0, yüksek olan öğretmen adayları gurubu ise 1 olarak kodlanmıştır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını etkileyen değişkenlerin T testi ve ANOVA sonuçlarına göre sınıf düzeyi, günlük çalgı çalışma süresi, kaldığı yer ve çalgı çalışma zaman dilimi; medeni hal, mezun olunan lise türü, çalgı çalışma nedeni, bölümü kendi isteği ile seçme durumu, çalgıyı kendi isteği ile seçme durumu değişkenleri olduğu belirlenmiştir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Bu çalışmanın bulgularını özetleyecek olursak çalgısında ilerlemek için çalışan, çalgısına okuldan sonra çalışan, çalgısını kendi isteği ile tercih etmiş olan, 1. Sınıfta öğrenim gören ve günlük çalgı çalışma süresi 5 saatin üzerinde olan Öğretmen adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının yüksek olacağı söylenebilir

Öneriler

Doğu Anadolu bölgesi örnekleme esas alınarak yapılan bu çalışma diğer bölgelerde de uygulanarak veri sayısının çoğaltılması ile daha kesin ve net sonuçlar elde edilebileceği,

Bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını etkileyen değişkenlerin kendi içerisinde hiyerarşik olarak sınıflandırıldığı bu çalışmanın yanı sıra müzik eğitiminde önem arz eden diğer eğitim süreçlerini etkileyen değişkenlerin de aynı şekilde değerlendirmeye alınması müzik eğitimi sürecinin planlamasını olumlu yönde etkileyeceği,

Bu çalışmada müzik eğitimi anabilim dallarında 1 2 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarına uygulanan çalışma kapsamının genişletilerek aynı analiz yönteminin güzel sanatlar liselerinde öğrenim gören öğrenciler için de uygulanmasının faydalı olabileceği,

Lojistik regresyon analizi ile elde edilen verilerin başka analiz yöntemleriyle elde edilen verilerle karşılaştırılarak, veriler açısından aradaki benzerliklerin ve farklılıkların neler olduğunun ortaya koyulmasının,

Farklı analiz yöntemleriyle aynı değişkenler üzerinde elde edilen veriler ile lojistik regresyon analiz yöntemi ile elde edilen veriler arasındaki benzerlik ve farklılıklara neden olan durumların incelenerek analiz edilmesinin,

Ders planlaması ve eğitim süreçlerinin yönlendirilmesinde bu ve benzeri araştırmalardan elde edilen verilerin dikkatle incelenerek süreçlerin bu veriler doğrultusunda şekillendirilmesinin,

Eğitim süreçlerini doğrudan etkileyen değişkenler ile bu süreçlere önemli ölçüde etki etmeyen değişkenlerin belirlenerek süreci önemli ölçüde etkileyen değişkenlerin bireysel olarak ele alınıp bu değişkenler üzerinde araştırma yapılmasının,

Bu ve benzeri araştırmaların çoğaltılarak müzik eğitim sürecini doğrudan etkileyen değişkenlerin yol haritası şeklinde belirlenmesi ve bu değişkenlerin önem derecesine göre hareket edilerek gerekli düzenlemelerin yapılması ve önleyici tedbirlerin alınmasının faydalı olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkuş, R., (2000). Çalgı çalışma alışkanlıkları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 107-111.
- Alpar, R. (2011). *Çok değişkenli istatistiksel yöntemler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Atılğan, M. (1997). *Üniversite öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları ile akademik başarılarının karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 73843)
- Babacan, E., (2014). Aday müzik öğretmenlerinin piyano eğitimi sürecindeki bireysel çalışma yöntemlerinin değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(1), 2-16.
- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçler üzerindeki etkileri*. (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 41285)
- Bilici, A. (2014). *Farklı güzel sanatlar ve spor lisesi mezunu öğrencilerin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında okutulmakta olan müziksel işitme okuma ve yazma dersinin başlangıç düzeyini belirlemedeki etkileri* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 354629)
- Bilir, G. (2018). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 519650)
- Ceman, S. (2005). *Müzik öğretmeni adaylarının piyano çalışma alışkanlıkları ve piyano çalışmalarını etkileyen faktörler* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 160552)
- Çokluk, Ö. (2010). Lojistik regresyon analizi: Kavram ve uygulama. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10 (3), 1357-1407.
- Coşkun, S. (2007). *Türkiye'de Anadolu güzel sanatlar liseleri (yaylı çalgılar) bireysel çalgı eğitimi dersinde piyano eşlikli çalışmalara ilişkin öğretmen görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 207072)
- Coşkun, S. (2012). *Müller-Rusch metodu ve bu anlayışla hazırlanmış Türk ezgilerinin 7-11 yaş çocukların keman çalma becerilerine etkisi* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 321215)
- Ercan, N., & Ekin, H. (2000). Piyano eğitimine eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde başlayan öğrencilerin I. yıl piyano öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesi. *GÜGEF Dergisi*, 20(1), 130-147.
- Erdem, B. (2013). *Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı eğitimi dönük motivasyon değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 344861)
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2000). *How to design and evaluate research in education* (4th ed.). New York: McGraw.
- Galamian, I. (2002). Teknik ve yorum (H, Alapınar, çev. ed) *Orkestra Dergisi*, 333, 40-53.
- Gergin, Z. (2010). *Bireysel çalgı I dersine ilişkin öğrenci tutumlarının ve başarılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 263745)

- Göksu, A., (2015). Geleneksel Türk çalgı müziği üst düzey icracılarının performans gelişim süreçleri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Müzikoloji Dergisi*, 3, 2, 1020-1030.
- Gujarati, D. (2004). *Basic econometrics*. (4th ed.). New York: McGraw.
- Hancıoğlu, G. (2010). *Ankara'daki özengen (amatör) müzik eğitimi veren kurumların eğitim anlayışları ve yönetim biçimleri üzerine genel bir inceleme* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.279787)
- Jorgensen, H. (2002). Instrumental performance expertise and amount of practice among instrumental students in a conservatoire. *Music Education Research*, 4 (1), 155-167.
- Karabulut, G. (2009). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 3. sınıf öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.234380)
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (15. Baskı). Ankara: Nobel.
- Kement, Ö. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik çalgı çalışma alışkanlıkları* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.516466)
- Kılınç, S. (2017). *Güzel sanatlar fakültesi müzik bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma motivasyonlarını etkileyen unsurlar* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.480673)
- Konakçı, N. (2010). *Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumları* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.264110)
- Küçükosmanoğlu, O., Babacan, E., & Yüksel, G. (2017). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi (Konya ili örneği). *Eğitim öğretim araştırmaları dergisi* 6 (1), 1232-1255.
- Küçüköncü, H.Y.(2003). *Müzik eğitiminin ülkemizde çağdaş anlamda istenilen düzeye ulaşabilmesi için müzik öğretmenliği anabilim dallarının ders ve ders dışı etkinliklerinin içerik bakımından düzenlenmesindeki önemi* Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu 323-330. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Nielsen, S. (2001). Self-regulating Learning Strategies in Instrumental Music Practise *Music Education Research* Vol:3, No:2, 155-167.
- Oktay, C. (2016). *Türkiye'de özengen müzik eğitiminde uluslararası sertifikalı müzik eğitimi programlarının işlevinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.469597)
- Önder, C. (2009). *Eğitim fakültesi müzik öğrenliği anabilim dalı klasik gitar öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.250875)
- Özay, S. (2005). *Viyola öğretiminde kullanılan mazas "special etudes op. 36" metodunun sağ el ve sol el teknikleri yönünden incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.159092)
- Özen, N., (1996). Okul müzik eğitiminde çalgı eğitiminin önemi. *Mavi Nota Dergisi*, 18, 1, 98-121.

- Özkeleş, D. N. (2014). *Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.388025)
- Özmenteş, S. (2004). *Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.145318)
- Özmenteş, S. (2007). *Çalgı çalışma sürecinde öz düzenlemeli öğrenme ile duyuşsal özellikler ve performans düzeyi ilişkileri* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.211624)
- Özmenteş, S., & Özmenteş, G. (Ocak 2009). Çalgı çalışmaya ilişkin tutum, bireysel özellikler ve performans düzeyi ilişkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, cilt: 17 no: 1 353-360
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitimi alan lisans öğrencilerinin kullandıkları çalma teknikleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26 (2), 439-453
- Pallant, J. (2015). *SPSS survival manual*. (5th ed.). New York, NY: McGraw-Hill
- Pitts, S., & Davidson, J. (2000). Developing Effective Practise Strategies: Case Studies of Three Young Instrumentalists. *Music Education Research*, 2(1), 45-56
- Tarman, S. (2006). *Müzik eğitiminin temelleri* (2. Baskı) Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Türkmen, U. (2013). Konservatuvar eğitime sosyolojik bir bakış. *Sosyal Bilimler Dergisi* 15 (2), 63-77.
- Todman, J., & Dugard, P. (2007). *Approaching multivariate analysis: An introduction for psychology*. New York: Taylor & Francis Group.
- Uçan A. (2005), *Müzik eğitimi temel kavramlar- ilkeler- yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum* (3. Baskı) Ankara: Evrensel Müzik evi
- Uslu, M. (2006). *Türkiye' de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.78333)
- Uslu, M. (2012). *Müzik eğitiminde duygusal boyutun değerlendirilmesi* III. Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu, 24-26 Mayıs, Kütahya.
- Varış, A. (2012). *Güzel sanatlar ve spor liselerinde toplu çalgı eğitiminde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi*. 10. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Niğde Üniversitesi, 25-27 Nisan, Niğde.
- Yener, S. (2009). *Türkiye'de güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümleri müfredat programlarının karşılaştırmalı analizi*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. 23-25 Eylül, Samsun.
- Yalçınkaya, B., Eldemir, C., & Sönmezöz, F. (2014). Turkish studies international periodical for the languages literature and history of turkish or turkic volume 9(2), 1583-1595, Ankara-Turkey

EKLER

EK-1BİREYSEL ÇALGI ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI ÖLÇEĞİ

BİREYSEL ÇALGI ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI ÖLÇEĞİ Aşağıdaki İfadelerden Size En Uygun Olan Seçeneği İşaretleyiniz	Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Bireysel çalgıma her gün çalışırım.					
2. Bireysel çalgıma ayırdığım çalışma saatlerinde başka hiçbir şey ile uğraşmam					
3. Bireysel çalgımda çalıştığım eserleri farklı yorumculardan dinlemekten hoşlanırım.					
4. Bireysel çalgımı genellikle severek ve isteyerek çalışırım.					
5. Bireysel çalgımı çalışırken tüm ilgimi çalışmaya veririm.					
6. Bireysel çalgıma çalışmaya başlayınca bırakmak zor gelir.					
7. Bireysel çalgıma çalışmak zahmete değer.					
8. Bireysel çalgımı çalışmak sıkıcı gelir.					
9. Bireysel çalgımın adını bile duymak bana huzursuzluk veriyor.					
10. Mecbur kalmasam bireysel çalgıma çalışmam.					
11. Bireysel çalgıma çalışmanın mesleğime yönelik herhangi bir katkısı olacağına inanmıyorum.					
12. Bireysel çalgıma çalışmaya başlarken doğru oturuş ve tutuşa dikkat ederim.					
13. Çalıştığım eser/etüde çalışmadan önce gerekli parmak egzersizlerini çalışırım.					
14. Bireysel çalgıma çalışmaya başlamadan önce bütün materyallerimi hazır tutarım.					
15. Bireysel çalgımda çalışmaya başlamadan önce Eser/etüde ait teknik ve formal analiz çalışmaları yaparım.					
16. Zamana göre düzenlenmiş bir çalışma programım yoktur.					
17. Çalışma sürelerim oldukça kısadır.					
18. Bireysel çalgıma çalışmaya başlamadan önce gerekli ısınma hareketlerini genellikle yapmam.					

EK-2. UZMAN GÖRÜŞ FORMU

Değerli Hocam,

Bu formun amacı Müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlık düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilen “bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği”nin yanı sıra çalgı çalışma alışkanlığını etkileyen bağımsız değişkenlerin belirleneceği kişisel bilgi formunda kullanılacak bağımsız değişkenler için görüşünüzü almaktır.

Aşağıda ki maddeler örnek çalışmaların kişisel bilgi formu evraklarından alınmıştır. Maddeler size göre çalgı çalışma alışkanlık durumunda kullanılabilecek maddeler ise uygundur değil ise uygun değildir seçeneklerini işaretleyiniz. Maddelerin en son kısmında sizin için ayrılan boşluk kısmına da öğrencinin çalgı çalışma alışkanlığını etkileyebilecek bağımsız değişken maddeleri ekleyebilirsiniz.

ÇALGI ÇALIŞMA ALIŞKANLIK DÜZEYİNİ ETKİLEYECEĞİ DÜŞÜNÜLEN MADDELER	UYGUNDUR	UYGUN DEĞİLDİR	DÜZELTİLMELİ
CİNSİYET	()	()	()
ALGILANAN SOSYO EKONOMİK DÜZEY	()	()	()
MEDENİ HAL	()	()	()
SINIF DÜZEYİ (3.sınıf,4.sınıf)	()	()	()
ÇALGISI	()	()	()
MEZUN OLDUĞU LİSE TÜRÜ (AGSL-diğer)	()	()	()
KALDIĞI YER (Ev, yurt, yakınıni yanı)	()	()	()
EK BİR İŞLE İLGİLENME	()	()	()
PARA KAZANMAK İÇİN OKUL DIŞINDA MÜZİK YAPMA	()	()	()
ÇALGI ÇALIŞMA SIKLIĞI (GÜN)	()	()	()
ÇALGI ÇALIŞMA SÜRESİ (GÜNLÜK SAAT)	()	()	()
ÇALGI HOCASININ ÜNVANI	()	()	()
ÇALGI ÇALIŞMA ORTAMI (Ev, yurt, okul v.s)	()	()	()
ÇALGI ÇALIŞMA NEDENİ(Ders geçme, çalgıda ilerlemek)	()	()	()
DAHA ÖNCE HERHANGİ BİR YÜKSEKÖĞRETİM KURUMUNDA ÖĞRENİM GÖRME DURUMU	()	()	()
BÖLÜMÜ KENDİ İSTEĞİ İLE TERCİH ETME	()	()	()
ÇALGISINI İSTEYEREK SEÇME	()	()	()
ÇALGI ÇALIŞMA ZAMAN DİLİMİ (Okuldan sonra, ders arasında, öğle arası, sabah kalkınca v.s	()	()	()
ÇALGI HOCASININ ÜNVANI	()	()	()
VARSA EKLENMESİNİN UYGUN OLDUĞUNU GÜŞÜNDÜĞÜNÜZ DEĞİŞKEN VEYA DEĞİŞKENLER.....			
.....			

ÖZGEÇMİŞ

27 Haziran 1984 yılında Erzincan’da dünyaya geldim. İlkokulu Erzincan Halit Paşa İlkokulunda, ortaokulu Erzincan Anadolu İmam Hatip Lisesi Orta Kısımda ve Lise Öğrenimimi Erzincan Lisesinde tamamladım. 2009 yılında Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında lisans eğitime başladım. Aynı tarihten itibaren iki yıl Erzincan Üniversitesi öğrenci konsey başkanlığı görevinde bulundum. Lisans eğitimim süresince kuruluş aşamasında yer aldığım ERTÜRHOY (Erzincan Türküleri ve Halk Oyunları) topluluğu ile il genelinde ve il dışında birçok halk müziği konserlerinde solist olarak görev aldım. 2014 yılında Erzincan Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında araştırma görevlisi olarak göreve başladım. Halen Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi bilim Dalında Yüksek Lisans eğitimime devam etmekteyim.